

MAGYAR LAPOK

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Angliában elhatározták, hogy a szövetségesek a tengerzárát kiterjesztik Franciaországra is

Dugáru ellenőrzés alá vetik a spanyol és portugál kikötőkbe menő hajókat. — Angol bombavetők sikertelen támadása a stavangeri norvég repülőter ellen

Londonból jelentik: Minthogy a franciák aláírták a fegyverszüneti szerződést Németországgal és Olaszországgal, a szövetségesek kiterjesztik a tengerzárát Franciaország megszállt területeire is. A spanyol és portugál kikötőkbe tartó kereskedelmi hajókat adott esetben dugáruellenőrzésnek vetik alá.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda harctéri jelentése ezeket mondja:

— Még nem lehet megállapítani, hogy mikor érik el annak a vonalnak valamennyi pontját, amely a fegyverszüneti feltételek értelmében meghatározza a németek által elfoglalt területet. Ez a wiesbadeni fegyverszüneti bizottság működésétől is függ. A véderő főparancsnokságának szerdai rövid jelentése világosan rámutat arra, hogy Anglia ellen a háborút a német véderő teljes erővel folytatja. Az egész brit sziget a német légi haderő ható sugarain belül fekszik. Érdekes megállapítani, hogy három angol bombavetőnek a Stavanger-Sola norvég repülőter elleni sikertelen támadásával — melynek során a német légelhárítók két angol bombavetőt lelőttek, — az angolok most már másodszor vallottak kudarcot. Ebből az tűnik ki, hogy a német légvédelem még olyan területen is fölényben van az angol támadásokkal szemben, ahol nincsenek olyan messzemenően biztosítva, mint német területen. A Stavanger-Sola elleni ismételt, eredménytelen angol támadások bizonyítják azt is, mennyire kínos Anglia számára Norvégia német megszállása. Emlékeztetünk arra, hogy Churchill már Norvégia elfoglalása előtt kijelentette, hogy a német kézen lévő Norvégia Anglia szívére irányított pisztoly.

Spanyolország nem felejtethi Gibraltárt.

Madridból jelentik: Az Alcazar című lap írja, hogy a polgárháború folyamata alatt is Spanyolország sohasem feledte Gibraltárt. Aztán így folytatja: „Egy nemzeti mozgalom nem tűrheti, hogy Spanyolország egy része idegen, sőt ellenséges hatalom kezében maradjon. Ha Gibraltár a Spanyolországé lenne, sohasem akadályoznánk meg külföldi kereskedelmi hajók átkelését.” A lap végül azt a reményt fejezi ki, hogy a Gibraltár fölötti angol zászlót mihamarabb fűváltja a spanyol lobogó.

A hadizsákmány számbavétele a háború után.

Berlinből jelentik: a *Centropa Press* sajtótudósító. A német-francia fegyverszüneti egyezmény megkötése után fölmerül a kérdés, mekkorára becsülhető az a hadizsákmány, amelyet a németek a franciáktól zsákmányoltak.

Még a fegyverszünet előtt mintegy 80—100 francia gyalogsági hadoszta-ly fegyvereit és gé-

pi felszerelését zsákmányolták el a németek. Ehhez hozzájárul még a mindennemű nyersanyagok óriási tömege, ami a németek hatalmába került. A pechelsbroni petróleumvidék csaknem teljesen sértetlenül került a németek kezébe, úgyhogy itt a zsákmánást zökkenő nélkül folytatni lehet. Ami a benzint illeti, — a németek ma több benzinnel rendelkeznek, mint május 10-ike előtt, mikor a nagy nyugati támadás megkezdődött, úgyhogy, bármilyen különösen hangzik is ez, a franciák és az angolok maguk látták el a németeket a támadó hadműveletekhez szükséges benzinanyaggal. Erre az eredményre még a legderülátóbb németek sem számítottak. Az előrenyomulás gyorsasága legnagyobb mértékben lehetetlenné tette a szándékolt rombolásokat és mint ahogy nem tudták a franciák felrobbantani a Meuse hidjait, éppúgy nem volt idejük számos benzinkrakat és más anyagraktár elpusztítására sem.

Mit kezdhet a német hadvezetőség 80—100 hadoszta-ly fegyvereivel, gépeivel? Szükség esetén felszerelheti ezekkel a saját hadseregét, mert a német katona számára nem feladat gyorsan megtanulni az új fegyverek kezelését. A használhatatlanná tett fegyverek pedig kitűnő nyersanyagot jelentenek. Ehhez járulnak azok az anyagok, amelyek most a fegyverszü-

net megkötése után Franciaország még el nem foglalt területeiről kerülnek német kézbe. Hozzávetőleges számítás szerint a fegyverszüneti feltételek alapján átadandó felszerelési tárgyak az eddig zsákmányolt anyagoknak legalább a felét teszi még ki. Ezeket azonban a fegyverszüneti megállapodás értelmében a németek csak raktározás alatt tartják.

Német illetékes körökben megállapítják, hogy a Németország elleni zárlat most már teljességgel csődöt mondott, mert Franciaország veresége megszabadította a németeket az utolsó nyersanyag-beszerezési gondoktól is.

A Franciaországba menekült német, osztrák és cseh emigránsokat is kiszolgáltatják.

Berlinből jelentik: A fegyverszüneti szerződés 18-ik cikkelyét úgy magyarázzák, hogy a németeknek kiszolgáltatandó német alattvalók sorából nem veendő ki azok az emigránsok sem, akik Németországból, Ausztriából és Csehországból menekültek Franciaországba.

Spanyolországból megkezdődött a francia menekültek visszaözönlése.

Madridból jelentik: A Német Távirati Iroda közli a francia-spanyol határról, hogy keddtől kezdve Franciaország délkeleti felében megszűnt az országutak katonai ellenőrzése és az ellenőrző szolgálatot csak csendőrök teljesítik. A francia katonák visszavonultak a kasznyákba, hol leszerelik őket. Kedd hajnalban a Spanyolországba menekült francia lakosság már kezdett Franciaországba visszaözönlenni. Ezek a visszatérők úgy nyilatkoznak, hogy a német csapatok nagyon előzékenyen bánnak mindenkivel. Egyuttal azt is elmondják, hogy lakohelyüket csak a németellenes propaganda miatt hagyták el, mely valóságos pánikot keltett föl közöttük.

A windsori hercegnek Spanyolországban nem adtak tartózkodási engedélyt.

Madridból jelentik: A windsori herceg és felesége szerdán elhagyta a spanyol területet. A windsori herceg háromnapos tartózkodási engedélyt meg akarta hosszabbítani, de kérését nem teljesítették.

Angol csapatok partraszállása a német megszállás alatti egyes pontokon

Német felderítő jelentés szerint a partraszállási kísérleteket visszaverték

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint angol felderítő csapatok szerdán több helyen partraszálltak a német megszállás alatti parti területeken és érintkezésbe kerültek az ellenséggel, annak komoly veszteségeket okozva. A jelentés szerint az angolok vállalkozása saját veszteség nélkül folyt le és az akció során hasznos értesítéseket szereztek.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda): Az angolok által jelentett szerdai partraszállással kapcsolatban illetékes német helyen kijelentették, hogy a jelentés utolsó mondata, mely szerint „hasznos értesítéseket szereztek”, már magábanvéve is azt bizonyítja, hogy ez az állítólag nagyszabású hadművelet igen jelentéktelen eredménnyel zárult. A valóságban csupán néhány angol hajó kísérelte meg a kikötést a francia esatornamenti part két helyén, de a kísérletet teljes egészében visszaverték. A németek vesztesége mindössze két sebesült. A teljesen jelentéktelen és hiábavaló angol hadművelet nem egyéb, mint elkésett fáradozás,

mellyel a Franciaországnak szánt segítségről akartak bizonyosságot tenni, arról a segítségről, mely a döntő órákban elmaradt.

Angol bombavetők támadásai Hollandiában és Nyugat-Németországban.

Londonból jelentik: (Reuter): A légügyi-minisztérium jelenti: Az angol királyi légi haderő bombavetői szerdán este folytatták támadásaikat Hollandiában és Nyugat-Németországban az ellenséges repülőterek, közlekedési gócpontok ellen.

Ellenséges repülőgépek zúgása Anglia keleti partjairól az ország belseje felé.

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint éjjel tájban Kelet-Anglia partjain az ország belseje felé haladó ellenséges repülőgépek zúgását lehetett hallani. Skócia keleti partjai és Anglia délkeleti része felett is észrevettek ellenséges repülőgépeket.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

A legfelsőbb betegsegélyző bíróság elé került a zsilvölgyi nyugdíjasok ügye

Elvi döntést hoznak a zsilvölgyi nyugdíjasok nyolc éve húzódó perében

Déva. Saját tud. A zsilvölgyi betegsegélyző nyugdíjasoknak mintegy nyolc éves sereglése a nyugdíjösszegek leszállítása. Ez alatt az idő alatt mindent megmozgattak jogaik érdekében, azonban döntés még mindig nincsen. Tekintettel azonban arra, hogy az ügy a napokban a legfelsőbb fórum elé került, időszerűnek találjuk ezzel a sokak részére fájdalmas ügygel részletesebben is foglalkozni.

A zsilvölgyi nyugdíjas bányászok 1913-ig az úgynevezett hányatársládáktól kapták meglehetősen emberséges nyugdíjaikat. A társládák még az 1854 évi császári pátenst alapján működtek s a 25—30 éves nehéz bányamunka után elég tisztességes nyugdíjat biztosított a bányászoknak 1919-ben a főhatalomváltás után a Kormányzótanács a társládákat feloszlatta s alapjaikat a központi nyugdíjpénztárba utalta be, azzal, hogy a nyugdíjakat ezentúl a betegsegélyző pénztárak fizetik ki és állapítják meg. Ennek a 19—1919 számú dekrétnek egyik igen fontos pontja volt az, hogy kifejezetten előírta a szerzett jogok figyelembe vételét az alapszabályok értelmében. Így a társláda nyugdíjasai a betegsegélyző hatáskörébe kerültek s az alapok a Cassa Centralához.

Kétizben is nyugdíjleszállítás.

A nyugdíjakat 1924-ben bizonyos pótlékokkal felemelték s 1928-ban szintén bizonyos esékely hányaddal s ugyanakkor a nyugdíjasokat három osztályba osztották be. 1931 február 1-én mindenek nélkül 25 százalékkal és 1932-ben szintén 25 százalékkal csökkentette a Központi Pénztár (Cassa Centrala) az összes ilyen szerű nyugdíjakat. Az erről szóló és 1932. március 19-én kelt 29457. számú leiratában a Központi Pénztár jelzi, hogy ez csak időleges s csak addig fog tartani, amíg az alapok kiegészülnek. Ennek ellenére és jöllehet 1933-ban új betegsegélyző törvényt hoztak, a nyugdíjak összegére többé nem tértek vissza, azok megmaradtak a kétizbeni leszállítás összegén, ami a szerencsétlen zsilvölgyi bányásznyugdíjasoknak félexistencia sorvadást jelentett. Sőt az egyes nyugdíjbizottságok határozataival megállapított nyugdíjösszegeket is a Központ a maga véleménye alapján több ízben megváltoztatta.

Perre kényszerülnek a nyugdíjasok.

A zsilvölgyi nyugdíjasok látva, hogy jogos követeléseiket nem kapják vissza az ígéretek ellenére sem, elhatározták, hogy perrel szerzik meg jogaikat. Legelőször a dévai törvényszékhez nyújtották be a pert, amely azonban illetéktelennek mondotta ki magát ebben az ügyben, azt mondván, hogy ez az ügy a betegsegélyzők mellett működő nyugdíjbizottságok elé tartoznak. A zsilvölgyiek ennek a döntésnek a birtokában kollektív pert ayújtottak

be a petrozsényi betegsegélyző mellett működő nyugdíjbizottsághoz s ott a pert meg is nyerték. A Központi Pénztár felebbezése folytán az úgynevezett Comisia de Apelhez került, amely kimondta, hogy egyénenkint kell a pert benyújtani. A petrozsényi, illetve zsilvölgyi bányásznyugdíjasok ezt is megtették s felebbezés folytán a Felebbezési Bizottság kimondta, hogy a Központi Pénztár nyugdíjleszállítása jogos és törvényes, mert a Központi Pénztár a nyugdíjbizottságok határozatait mindig megváltoztathatja és a nyugdíjösszeget le is szállíthatja, avagy felemelheti.

Jogászi körök véleménye az, hogy a Felebbezési Bizottságnak ez a véleménye általában nem állhatja meg a helyét, mert ha a rendes időben támadják meg a nyugdíjbizottság határozatát, úgy az ügy a betegsegélyzőre, mint a nyugdíjasra nézve véglegesen érvényessé és végrehajthatóvá válik.

Az ügy most a Felfolyamodási Bizottságnál (Comisia de Recurs) van. A zsilvölgyiek részéről a várva-várt és szorongó szívvel lésett ügyet dr. Bordeaux Hugó bucarestii ügyvéd képviseli, aki mindent megtesz az eredmény érdekében. Remélhető, hogy a betegsegélyző mellett működő eme legfelső bíróság mielőbb kitüzi ezt a kérdést s le tárgyalva mégis csak eldönti immár egyre kevesebb létszámú nyugdíjasnak az ügyét akik a késői döntéssel esetleg teljesen is elesnek jogaiktól s így jogos járandóságuktól, ha — kedvezően fognak dönteni.

A kedvező döntés jelének tekinthetjük azt, hogy a munkaiügyi miniszter is belátva azt a körülményt, hogy ezek a nyugdíjasok valóban lezoritott helyzetben vannak, tavaly május 20-án 20 százalékkal felemelte a nyugdíjak összegét. Ez azonban a csökkentéshez képest csak gyenge vigasz volt.

A francia összeomlás visszahatása a török közéletre

A sajtóban megszűntek a Németország és Olaszország elleni támadások. — Törökország visszatér a semlegesség politikájához

Belgrádból jelentik: Törökországban a francia katonai hatalom összeomlása a legmélyebb benyomást keltette. A török sajtó a legnagyobb rokonszenv hangján ír a hős francia nemzetről. Ugyanakkor azonban Törökországban megerősödött a feltétlen semlegesség politikájához való visszahatás vágya, ami a szövét politikának is jobban megfelel. Németország és Olaszország ellen az utóbbi napokban semmi támadás nem volt olvasható a török sajtóban. Török politikai körök meggyőződése szerint a küszöbönálló német támadás a brit szigetek ellen csak egy fejezetét jelenti az angol világbírodalom elleni küzdelemnek. A tulajdonképpeni döntést a Földközi-tengeren kell kieroszakolni, ahol Anglia még sok támaszponttal rendelkezik. Nagy nyugtalanságot okoz az a körülmény, hogy a tengelyhatalmak és az Anglia közötti összeceapás a közeljövőben átterjedhet a Földközi-tenger keleti medencéjére. Ezért Törökország politikája arra irányul, hogy még szorosabbra fűzze viszonyát a szomszéd-államokhoz, amelyeket nagyrészt hasonló ér-

dekek vezetnek. Az *Esmer* című lap azt írja, hogy a Balkán-államoknak félre kell állniok minden konfliktustól, hogy együttesen vehessenek részt az eljövendő béketárgyalásokon.

Ankarában mindenesetre nagy diplomáciai élnökség uralkodik.

Megindult a mozgalom Szíria felszabadításáért és a nagy arab állam létrehozataláért.

Ankarából jelentik: A francia haderő összeomlásával kapcsolatban több török lap fölveti a szíriai kérdést és szabadságot követel Szíriának. A sajtó egyelőre nem bocsátkozik részletekbe, de jól tájékozott politikai körökben azt mondják, hogy a most Ankarában tartózkodó Nuri Said iraki külügyminiszter újból fölvetette a nagy arab állam felállításának eszméjét. A külügyminiszter Szíriát Irak öt éves királya számára követeli. A török kormány közölte az iraki külügyminiszterrel Törökországnak Aleppóra és Észak-Szíriára vonatkozó ígé-nyeit.

Hooverélesen támadja Rooseveltháborús politikáját

Newyorkból jelentik: Hoover, volt köztársasági elnök éles beszédben foglalkozott Rooseveltnél elnök külpolitikájával. A többi között azt mondotta, hogy ez a politika az európaihoz hasonló végzetes eseményekre vezet. Hoover Rooseveltet és társait szabadelvű tekintélypoli-

tikusoknak nevezte és hangoztatta, feltétlenül szükséges, hogy ezeknek a hatalmát megszorítsák, mert az Egyesült Államok, ha meg nem támadják, csak így kerülheti el a háborút.

Hoover nem vállal elnökjelöltséget.

Philadelphiből jelentik: Hoover, az Egyesült államok volt elnöke kijelentette, hogy nincs szándékában elnökjelöltséget vállalni.

Az Atlanti-óceánra helyezték át a Csendes-óceáni amerikai flottát.

Washingtonból jelentik: (DNB.) A Fehér Házban nem erősítették meg, de nem is cáfolták az amerikai sajtónak azt a jelentését, hogy a Csendes-óceáni amerikai hajóhad egyes részeit az Atlanti-óceánra helyezték át.

Az *Associated Press* úgy értesül, hogy a Fehér Ház megtagadta az állásfoglalást tekintetben, hogy továbbra is a bordeauxi törvényes francia kormányt, vagy a londoni francia bizottságot ismeri-e el.

PÉTER-PÁL NAPJÁN NEM DOLGOZNAK A HIVATALOK. Bucurestiből jelentik: Szombaton, június 29-én, Szent Péter és Szent Pál napja ünnepe lévén, a hatóságok nem dolgoznak.

Napjaink legaktuálisabb könyve

GIORGIO PINI:

MUSSOLINI ÉLETE

Tanulságosabb, érdekfeszítőbb olvasmány ma el sem képzelhető. A könyv igen izléses kiállításban, finom könyvpapíron, 20 eredeti fényképpel és művészeti címlappal. 236 oldal.

ÁRA 135 LEI.

Weygand tábornok napiparancsa a francia hadsereghez

„Feladatotok még nem ért végett.” — „A ti erkölcsi és fizikai talpraállásotok lesz a feladatotok a jövőben”

Bordeauxból jelentik: Weygand tábornok, francia nemzetvédelmi miniszter napiparancsot intézett a francia hadsereghez.

— Tisztek, altisztek, katonák! — szól a napiparancs. — A francia hadsereg heves harcok sorozata után parancsot kapott a harc beosztására. Ha a hadseregcsoport nem is kedvezett nekünk, ti legalább kiválóan teljesítettétek azokat a felhívásokat, amelyeket hazafiaságtokhoz, bátorságtokhoz és kitartástokhoz intéztem. Ellenfeleink elismerték háborus éreteket, melyek méltók dicsőségünkhöz és hagyományainkhoz. Legyetek büszkék magatokra. A kötelességteljesítésből merítetek bizalmat Franciaország jövője iránt, mert Franciaország a századok során már más viszontagságokon is átment. Legyetek bizalommal vezetőitek iránt. Vessétek alá magatokat továbbra is a fegyelemnek. E feltételek mellett sem a ti szenvedéseitek, sem a harcokban esett bajtár-

saitok áldozata nem lesz hiábavaló. Feladatotok még nem ért véget. Ti vagytok a haza fénye, ti maradtok a haza fegyvere, a ti erkölcsi és fizikai talpraállásotok lesz a feladatotok a jövőben. Fel a fejjel barátaim! Eljen Franciaország!

A londoni francia nagykövet lemondása.

Bordeauxból jelentik: Baudoin francia külügyminiszter megerősítette Corbin, londoni francia nagykövet lemondásának híreit. A Reuter diplomáciai levelezője szerint Corbin lemondása saját elhatározásából történt. Egész életében a francia-angol együttműködés előmozdításán fáradozott, de a legújabb események lehetetlenné tették, hogy ezt a szerepét hivatalos minőségében folytassa. Londonban most tanulmányozzák a francia kormány mellett működő angol ügyvivő kiküldésének kérését.

A német-francia kiengesztelődés munkálása. — A németek szeretnék, ha a francia kormány visszatenné székhelyét Párizsba

Rómából jelentik: A Popolo di Roma foglalkozik azzal a kérdéssel, hova költözik a francia kormány. Sokan azt hiszik, hogy Clermont Ferrandba, ahova kétezer évvel ezelőtt a gall vezetők a rómaiak elől menekültek. Mások szerint a németek azt szeretnék, ha a kormány Párizsba költözne. Itt ugyanis sokkal könnyebb lenne az érintkezés a francia és német hatóságok között s a személyes érintkezés elősegítené a két nép közötti megértés kialakulását. Nem lehetetlen, hogy a francia kormány is megbarátkozik ezzel a gondolattal. A németeknek érdekük, hogy népszerűvé tegyék magukat abban az országban, amelyet dicsőségesen és visszaverhetetlenül legyőztek, de még nagyobb érdekük a franciáknak, hogy egyengessék a kiengesztelődés útját.

Németország közvetlen szárazföldi kapcsolatba lépése Spanyolországgal.

Berlinből jelentik: A német-francia fegyverszüneti szerződés értelmében Németország közvetlen kapcsolatba léphetett Spanyolorszá-

gal. A Berliner Börsenzeitung ezzel kapcsolatban ezeket írja:

— A spanyol és német nép elégtétellel üdvözlöni ennek a közvetlen összeköttetésnek a helyreállítását, hiszen mindkét oldalon érzé-

Válogatott japán csapatok léptek közbe Indo-Kínában a francia fegyverszállítások megszüntetésére

Japán nem akarja háborussá tenni a beavatkozást

Tokióból jelentik: Az ázsiai kontinensen operáló japán főparancsnokság közölte, hogy kénytelen erőszakos eszközökkel megakadályozni a fegyverszállítást, mely Indo-Kína felől állandóan folyik Csang-Kai-Seknek. Japán elő-

terjesztésére a francia kormány megígérte a szállítások megszüntetését. A megállapodást azonban nem tartották be, ezért Japán kénytelen volt saját eszközeihez folyamodni. A beavatkozást válogatott japán csapatok hajták végre s az akció kedden este megkezdődött. Tokióban eddig nem közöltek részleteket az akció kiterjedéséről, de az a vélemény, hogy azok méretei lehetővé teszik a francia kormánnyal való mielőbbi békés rendezést. Arita külügyminiszter a keddi minisztertanácson különös nyomatékkal hangoztatta, hogy Japánnak mindent meg kell tennie, hogy megakadályozza a háború kiterjedését a Távolkeletre. Ezért Japán benemavaikozási politikája egy európai háború irányában annyit jelent, hogy más hatalmak se avatkozzanak be Japán, vagy Kelet-Ázsia ügyeibe.

Ujhatáregyezményi tárgyalások kezdődnek Berlinben Németország és a Szovjet között

Moszkvából jelentik: Alexandrov, a szovjet külügyi népbiztosság nyugati osztályának vezetője és Leontiev ezredes Berlinbe érkezett a német-szovjet határegyezmény tárgyalására. A szovjet megbízottakat a német külügyminisztérium képviselője fogadta.

Fegyverszüneti — Hazatérnek a francia katonák

Kártérítési alapot teremtett a CFR

Bucurestiből jelentik: A román államvasutak vezérigazgatósága a közlekedési baleseti kártérítésekkel kapcsolatosan megküldötte új rendelkezéseit alantás szerveihez.

Az új rendelkezések értelmében a CFR köteles azonnal kártalanítani a sebesülteket, valamint halottak feleségeit, illetve férjeit és gyermekeiket, ha sebesülésük vagy haláluk a CFR vonatain, gépkocsijain és motoros vonatain tett útjuk során következett be és ha a vasut személyzetének vagy anyaga hiányosságainak tudható be. Ha a szülő és a gyermekek egyaránt igényt tarthatnak a kártérítésre, úgy a kártérítés összegének felét az életben maradt szülő, a másik felét a gyermekek kapják. A gyermekek részesedése egyenlően oszlandó fel, ha más természetű megállapodás nem áll fenn közöttük. Ha az elhunyt személynek nincsenek sem szülei, sem gyermekei, úgy a törvényes örökösök igényt tarthatnak a kártérítésre abban a mértékben, amiben bizonyítani tudják, hogy az áldozat elhalálása folytán anyagi kárt szenvedtek. Más személyek semmilyen címen és körülmények között nem kapnak kártérítést.

A CFR ugyanilyen körülmények között köteles kártalanítani a CFR személyzetét, illetve azok feleségeit és gyermekeiket, ha szolgálati érdekekben utaztak és nem vétkesek a baleset bekövetkezése miatt.

Halálesetben a következő kártérítések fizetendők: 400 ezer lei elsőosztályú, 300 ezer másodosztályú, 200 ezer lei harmadosztályú utasok számára.

A sebesültekért és rokkantságért fizetendő kártérítéseket a CFR rendelkezései szabják meg, amikhez állandó vagy teljes rokkantság esetén a maximális kvóták járulnak.

Ugyanez a kártérítés jár a CFR személyzetének, vagy azok feleségeinek és gyermekeinek, akik bár nem utasok, mégis szolgálati teljesítés közben szenvedtek utazási balesetet. Ez a kártérítés megfelel annak az osztálynak, amelyben az illetőnek joga van utazni.

Azok, akik ugyanazon vonatkarambolból származó több személy halála folytán szenvedtek kárt, nem kérhetnek azonnali és teljes kártalanítást csak egyetlen személy után.

A CFR-nek, kártérítések fizetése céljából, a következő külön taxákat van joga inkasszálni:

12 leit elsőosztályú, 5 leit másodosztályú, 4

leit harmadosztályú utasok után, tekintet nélkül arra, hogy egész, fél, vagy negyed, vagy más redukiót élvező jeggyel utaznak.

Tour-retour jegyek után természetesen a fenti összegek duplája fizetendő. Társasjegyek után a fenti összegek annyiszor fizetendők, ahány utas veszi a társasjegyet igénybe.

Egész, vagy redukált díjzabású bérletek után a másodosztályú bérleteknél havi 80 leies, a harmadosztályú bérleteknél pedig havi 40 leies felár fizetendő.

A szabadjegyek tulajdonosai az elsőosztályú jegyek után havi 80 leies, a másodosztályú

lyú jegyek után havi 60 leies és a harmadosztályú jegyek után havi 40 leies felárat fognak fizetni, míg a CFR személyzetnek kibocsátott bérletek után 40, 30, illetve 20 lei havi felár fizetendő a megfelelő osztályok szerint.

Bérletek, szabadjegyek, szolgálati bérletek után ezek a felárak annyi hónapra fizetendők előre, amennyire azok érvényesek. Nem fizetendő felár az idegen vasutak által kibocsátott vonatengedélyek, menetlevelek és behívók után.

A CFR vonalain díjleszállítást élvező igazolványok birtokosai a következő láttamozási díjakat kötelesek fizetni: 40 leit az elsőosztályú utazási karnetek, 30 leit a másodosztályú utazási karnetek és 20 leit a harmadosztályú utazási karnetek után. Azok az utasok, akik a CFR autóbuszain utaznak, minden utazás után négy leies felárat fizetnek.

A compiegne-i aláírás utolsó jelenetei

Aláírás után egy percnyi mély hallgatással áldoztak mindkét fél hősi halottai emlékének

Compiegnéből jelenti a *Centropa Press*: Egy szemtanu elbeszéli, hogyan folytak le a német-francia fegyverszüneti egyezmény aláírását megelőző órák.

Eleinte azt hitték, hogy két óra elég lesz a távbeszélő összeköttetés megteremtésére a francia küldöttség és a francia kormány között és ennek megfelelőleg állapították meg az aláírás határidejét. A francia küldöttség vezetője nagy erőfeszítéseket tett ez összeköttetés megteremtésére, de valahányszor sikerült kapcsolatot kapnia, a Tours és Bordeaux közötti zavarok rövid idő múlva ismét megszakították azt.

Közben Keitel tábornok várta a választ az erdő szelén. Az órák egymás után múltak. Már délután 5 óra volt. S végre helyreállt a távbeszélő összeköttetés. A francia küldöttség tagjai a telefon köré csoportosultak és Huntzinger tábornok izgatott beszélgetést kezdett Bordeaux-val. Aztán Noel nagykövet vette kezébe a telefonkészüléket s közben ismét megszakadt az összeköttetés. A franciák új határidőt kértek. Keitel tábornok még egy órát engedélyezett nekik. A választ 19.30-kor kellett a franciáknak megadniuk. S a telefonösszeköttetés csak 18.30-kor állt helyre. Még egy rövid, izga-

tott beszélgetés s aztán Leluc tábornok német tolmácsot kért, hogy közölje a francia kormány válaszát. Majd kérték a németeket, menjenek a vagonba. Keitel tábornok elsőnek szállt fel, a német bizottság többi tagjaitól követve. A franciák jobbról szálltak fel a vagonba. Tíz perces tanácskozás után a franciák kijelentették, hogy készek aláírni a szerződést. És 18.50-kor alá is volt írva a fegyverszünet. Meginduló pillanat volt. Keitel tábornok kérte a két bizottság tagjait, hogy egy percnyi elmélyült hallgatással fejezzék ki tiszteletüket azok iránt, akik mindkét részen életük feláldozásával pecsételték meg a haza iránti hűségüket.

Ezután a franciák távoztak a vagonból és 19 óra 06 perckor Keitel tábornok közölte a Vezérrel, hogy a fegyverszüneti szerződést aláírták.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: TAMÁS BATYA KUNYHÓJA.
APOLLO: LOBOGÓ FAKLYÁK.

Tavaszi szántás

Irta: Pados Pál

Az öreg Toásó János tömködté a pipáját. Látzott rajta, hogy valami bántja a szívét. Bántja már jóideje, csak nem akar szólni. Hordta magába a keserűséget, meg a haragot, ahogy most utána számolt, már felesztendeje. Akkor volt náluk először Bogdán Julis napszámba és azóta nem lehet birni a gyerekekkel. Már minthogy ifjú Toásó Istvánnal. Nem mondja, hogy elveszi a lányt, de hát a vak is látja rajta, hogy milyen szándéka van. Ezt pedig meg kell akadályozni minden móddal. Ez volt a seb, amely az öreg szívében rágódott és csak az alkalmat várta, hogy előállhasson vele. Most éppen alkalom kínálkozott, mert hogy végeztek az etetéssel, a vacsora előtti csendben a legény mosdózott, megfésülte a haját. A bolond is látta volna, hogy készül valahová. Öreg Toásó nem volt bolond, azt is tudta, hogy hová. Hát csak tömködté a pipáját és nézte a frát, nehéz, fekete indulattal. Az meg nyugodtan igazgatta a bajuszát, pödörgette, aztán vette a kalapját és indulni készült.

Az anyja rászólt

— Pista fiám, tán ennél előbb...?

— Nem én, ides — felelte rá a fiú, — tegye csak az ennielót a kasznira, majd ha hazajöttem, ottan meglelem...

Toásó alkalmasnak találta az időt, hogy közbelépjen.

— Hová mégy...?

— Bogdánékhöz.

Az öreg összeszedte minden tekintélyét, de nem is igen kellett igyekeznie, mert indulatos volt ügyis.

Csak úgy recessent egy nágyot a hangja, amikor a fiára kiáltott:

— Hallod-e, mán régen akarom néked mondani, hagyj föl ezzel a dologgal...! Nem neked való az a lány... Meg ne lássam, hogy még egyszer szóbaállsz vele... Mert a könyörülő Urísten sem ment meg, hogy agyon ne csapjalak...

A legény nyugodtan állta az apja tekintetét: Es farkasszemet nézett vele.

— Mi kifogása van Julis ellen...?

— Hát egyszerűen csak az, hogy szegény. Nine semmije. Az ilyen lány nem való meléd... Mit gondolsz, azért dolgoztam életemben anyáddal együtt, hogy amit összeraktunk, te elpazuljad...?

— Julis rendes jány.

— De kódis.

— Ha kódis, hát az. Legalább dógos. Megbecsüli, ami van. Nem köll nekem föld, se jószág, se pénz. Szeretem, aztán elveszem, akármit is csinál kend.

— Nekem bizony ide ne hozd.

— Nem kendnek hozom — felelte a legény, — hanem magamnak.

— Ne feleselj...

Szegény Toásóné nem volt se élő, se holt. Csak hallgatta ezt a veszekedést. Szentatyám, hová mennek ezek...? Még ilyet...! Csillapítaná őket, de jól tudja, hogy kar minden szóért... Két ilyen ember... No még...

Hát tudja meg — a legény fölállt és indult az ajtó felé, — ha nem egyezik bele, hogy idehozzam Julist, elmegyek magam is.

Öreg Toásó azt hitte, menten megüti a szél. Arca elvörösödött, nyakán kidagadtak az erek, majdnem szétvágta az indulat.

Hát menj, — szinte hörögött, — de ne lásalak többet, azt megmondhatom.

— Egy percet se féljen — felelte vissza a legény és már ment is. Szegény anyja hiába kiáltott utána, kétszer is, még meg se fordult... Ment keményen, egyenesen...

Hát így kezdődött, haraggal, neheztetéssel.

Már pedig a neheztelés, a harag olyan, mint az áradás, csak növekszik egyre. Meg pusztít is. Ha már egyszer megindult, nincsen út visszafelé. Felejteni meg nehéz, nem is lehet. A legény nem felejté el, hogy elküldték az apai házból, az ember meg arra emlékszik vissza szegényteljes fájdalommal, hogy otthagya a fia.

Mert bizony hát jókora szegény ez. Ilyen gazdának, mint öreg Toásó, zsellér lesz a fia. Napszámos, más cselédje, más kuttyája. Még egy a szerencse, hogy legalább elvitte őket az ördög a harmadik faluba. Így legalább nem olyan nagy a szegény. Jól is nézne ki a dolog, itt élének a fiatalok a faluban. Ó bizony emberek közé se menne. Így is nehezen. Még hallani se szeret róluk. Pedig néha jön hír. Mondják, hogy milyen boldogan élnek...

— Nyomorúság az...

Ezt dohogja magában Toásó, valahányszor ilyesmit hall.

Mondják azt is, hogy fiuk született.

— Eggyel több az éhes száj...

Erre meg ez a véleménye.

De aztán elhallgatnak a hírek, mindenkinek van baja elég, nem törődik a máséval. Nehéz dolgok járnak mindenkire. Öreg Toásó Istvánnra is. Lám, múlnak lassan az esztendők. Egyik a másik után. Egy öszön meghalt a felesége. Hej, szomorú temetés volt. Egyedül ment a koporsó után a családból. Fia...? Ó, az a szívtelen...

Elborult a szeme!

— Na, gonosz volt mindig...

A magyarországi kormányzó gyásza

Budapestről jelentik: Magyarország kormányzójának leánya, ifj. nagykárolyi gróf Károly Gyuláné, Horthy Paulette szerdán este hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Annak jeléül, hogy az egész nemzet együttérző kormányzójával nagy gyászában, csütörtök este a szórakozóhelyek zárva maradnak.

Román lap megállapításai a zsidókérdés alakulásáról

A *Porunca Vremii* június 29-iki száma írja: A zsidók nem léphetnek be a Nemzet Pártjába. Ez volt a király gyámkodó akarata, ami magában foglalja a nemzet egyhangú akarát. A kisebbségek külön lajstromokba iratkoznak be, a zsidókat azonban egyszerűen kívül hagyták. Most már felmerül a kérdés, hogy mik is tulajdonképpen a zsidók? Mint látható és mint eddig is tudtuk, nem népkisebbségek. De nem is románok, mert ha románoknak számították volna őket, akkor nem tiltották volna meg nekik a Nemzet Pártjába való belépést. És így, a legszövevényesebb kérdések egyikét a királyi elhatározás éles meglátással dönti el. A zsidók tehát nem egyebek, mint román állampolgárok, akik diszkrétan beszívórtak a törvény engedékeny paragrafusai közé. A zsidók sem nem románok, sem nem népkisebbségek, hanem olyasvalamik, amit nem lehet meghatározni, kényelmetlen vendégek, akiknek ittartózkodási határideje a lejáratához érkezett.

Ezzel kapcsolatban még egy kérdés vetődik fel. A Nemzet Pártjának megalakulásával kapcsolatban kiadott rendelet értelmében nem lehetnek sem közhivatalnokok, sem pedig közérdekű és magánvállalatok vezetői olyanok, akik nem léptek be a Nemzet Pártjába, vagy akiket nem vettek fel a pártba. A zsidók viszont nem iratkozhatnak be. Kétségtelen, hogy nem nagy ma már a zsidó közhivatalnokok száma Romániában, bár az orvosi és mérnöki karban, a jegyzők, vasutasok, sőt tanárok között is akad még. A magánvállalatok vezetőségében azonban annál több a zsidó. Valószínűleg újabb rendelkezések fogják megmutatni, hogy ezek helyzetére vonatkozólag milyen megoldást találunk.

Ezen morfondírozott még akkor is, hogy a temetéséről hazatért. Igaz, a következő vasárnapon, amikor kiment a sírhoz, hát talált ott egy csokor virágot, olyan falusias volt, szegényes, de azért mégis összekötve. Vasárnapra virradó éjszaka tette oda valaki. De ugyan ki lehetett...? Talán mégis István...? Nem igen hihette, hiszen igen messze van az a falu, ahol a fiatalok élnek. Tízóra járás is megvan az út. Akkor még vissza is kell menni... Hogy ki tette oda a virágot, nem tudhatta más, csak a jó Isten. Mert hát ő intézi az emberek sorsát, szíveik érzését, életüket. Az egyiket megsegíti, a másikat nem. Egyiknek ad örömet, feleséget, gyermeket. A másiktól elveszi, idegenbe küldi, elszólítja mellőle még a hitestársát is, akivel annyi esztendőn keresztül élt, akivel együtt szenvedett, dolgozott. Hanem ad helyette mást, gondot, bajt, eleget.

Öreg Toásónak volt baja, igen sok. Az a tíz esztendő, ami azóta eltelt, hogy a fia úgy elpártolt, csak bánat volt, meg keserűség. Nem bírta már a munkát sem. Öreg derék nehezen hajlik. A föld meg sok, munkálni kell.

Igy jött arra a gondolatra, hogy valami gyereket fogad, olyan kisebbséget. Majd csak meg'esznek ketten. Két félemler, kitesz egy egészét. A komenció meg alig tesz ki valamit.

Igy gondolta el és mikor beszélgetett egyik ünnepelután a sógorasszonyával, Hegedüsnivel, meg is említette neki:

— Naca, nemsoká Szentgyörgynap, ilyerkor járnak a cselédgyerekek hely után... Hogyha halod, hogy keres valamelyik gazdát, elküldheted hozzám...

Az asszony bólintott:
— Elküldöm, István.
Olyan jószágon mondta, hogy Toásó megnyu-

godott. No, jó kezekre birta a dolgot. Lesz cseléd biztosan. Naca mindég a szíven viselte az ő magányos, öreg sorsát.

Mint most is, hogy elkecseregett az élete... Isten tudja, honnan jött az a gondolat az asszony eszébe, de egyik nap csap fölkerkedett. Meg sem állt, míg abba a kis faluba nem ért, ahol ifjabb Toásó István élt a feleségével, meg a kisfiával. Hogy hogy nem volt a dolog, csak a jó Isten tudná, mit beszélhetett a fiataloknak. De annyi az igazság, hogy alig rá két napra, már beállított a cselédke öreg Toásó Istvánhoz.

Illően, tisztességtudóan köszönt:
— Dicsértessék...
— No mi köll, kis öccse, — kérdezte az öreg.
— Helyet keresnek — felelte bátran a fiú. — itt mondták a faluba, hogy kendnek cseléd kell.

Az öreg csak nézte. No, ügyes gyerekeknek látszik. Elmosolyodott:
— Aztán tudsz-e szántani...?
— Hát...
Annyi önérzettel felelte a gyerek, hogy az öreg mindjárt inett is neki:

— Na, akkor gyérünk...
Befogtak, aztán mentek is ki a földre. Sietős a munka, különöst, ha így elmarad vele az ember. Nekikezdték szántani.

A gyerek bizony ügyesen hajtotta a lovakat. Kis kezével erősen fogta az eke szarvát, fordulónál meg ügyesen akasztotta neki a vasat a barázdának.

— Fordulsz-e egyet egyedül...?
— Miért ne...
Öreg Toásó ott maradt a föld szélén és nézte, ahogy a gyerek szánt, egyedül. Csend volt. tavaszvégi csend. A nap szelíden sütött, ugyancsak me-

lege lehetett annak a kis barázdabillegetőnek, amelyik ott ugrándozott a hantokon és tollászkodott, rázta a szárnyát, meg csipogott, boldog, szinte mámoros örömmel.

Öreg Toásó egyszerre felkapta fejét.
Az úton jött valaki.
A fia...
A gyerek meg, a kis kocsis, jött visszafelé. Yigan pattintott az estorával:
— Hó, hó te...
Ifjú Toásó István megállott a föld végén. Ahogy a gyerek odaért, rászólt, szigorúan:
— Pista, hogy kerülez ide...?
Az öreg felelt a gyerek helyett:
— Tán ebbe is beleszólnál...?
— Hogy ne szólnék...
— Aztán miért szólnál...?
— Hászen a fiam...
— A tied...?
— Bizony...
Hallgattak egy pillanatig.

Öreg Toásó szemrehányóan mondta:
— Szégyelhetné magad... Hagyod, hogy ilyen gyerek szántson...
— Kend mondta neki...
— Hát ha te nem fogod meg az ekét...
— Megfoghatom... ha éppen akarja...
A gyerek odaadta gyeplőt. A lovak befordultak. Hasad a föld vígan, pattogva. Az öreg meg a gyerek ott maradtak a föld szélén. Öreg Toásó István megcsóválta a fejét:
— Hogy még tédegy is Pistának hívnak...
A gyerek szeme ragyogott, ahogy az öregre nézett:
— Hogy hívnának másképp... hiszen az unokája vagyok...

ASPIRIN híres.

Az egész világon ismerik, mindenütt becsülik kiváló hatását. Az Aspirin csillapít minden fájdalmat, megelőzi és meggyógyítja a hüléses megbetegedéseket, még e grippát is. A Bayer-kereszt szavatul az Aspirin minőségéért.

„Boldog vagyok, hogy az első német katona ilyen szeretetreméltónak mutatkozott“

Megkatóan érdekes jelenetek játszódtak le a párizsi utcán, a német katonák bevonulásakor

A német csapatok Párizsba való bevonulásáról az alábbi leírást olvassuk dr. Leo Leixner haditudósító tollából:

Június 14-én reggel hét óra tájban érték el a német élcapatok Párizst, miután több biztosító hadosztály minden oldalról körülzártta a várost.

Délelőtt 9 óra 10 perckor indul el a mi egységünk Bonby-ból, a Route de Meux-n. Rövid idő alatt elérjük Le Bourget állomását. Csak kevés polgári lakossal találkozunk. Komolyan, de látszólag a kétségbeesés jelei nélkül veszik tudomásul a számukra lesújtó eseményt. Kutató tekintettel nézünk ránk, mintha szemünkből akarnák kiolvasni, milyen sors vár reájuk. Jó hatással van, hogy vidámak vagyunk, nagyokat nevetünk és féltény kérdézőkdeéseikre igyekszünk megnyugtató feleleteket adni.

Egy külvárosi francia asszony megkönnyebülten sóhajt fel:

— Boldog vagyok, hogy az első német katona, akivel beszéltem, ilyen szeretetre méltónak mutatkozott.

Tovább megyünk, majd rövid pihenőt tartunk. Egy tiszt banánt vásárol egy üzletben s az asszonyok aggódva rejtegetik előle gyermekeiket. A tiszt észreveszi ezt, visszatér az üzletbe, csokoládét vásárol és szétosztja a gyerekek között. A hatás leírhatatlan. Az asszonyok szemébe könny szökik és általános fellelegzés észlelhető. A német katona nem olyan rosszindulatú hát, ahogy a párizsi lapok még néhány nappal ezelőtt írtak róla.

Átjutunk az elővárosokon és közeledünk a belvároshoz. Az utcák egyre népesebbekké válnak s az Avenue de Gambetta és az Avenue de Republique járdái kíváncsi emberekkel telnek meg.

A háziasszonyok, akik éppen bevásárló útjukról tértek haza, csodáikozva, határtalan meglepődéssel, sőt itt-ott mosolyogva szemlélik a bevonuló csapatokat.

— Les Allemands! Les Allemands! — fut végig a tömegen.

Egy olasz kiharználva a bevonulókat egy pár perces pihenőjét, kitörő örömmel üdvözlö a németeket. Vége a gyűlölettel teljes üldöztetésnek, amiben az olasz hadüzenet óta Párizsban része volt. Egymás után szorít kezét a katonákkal és hangosan kiáltja:

— Noi siamo contenti-contenti! (Nagyon meg vagyunk elégedve!)

Es katonáink, — fejeződik be a tudósítás, — német katonadalokkal ajkukon, kemény léptekkel menetelnek tovább a széles utvonalon, a lakosság bámuló sorfala között, mialatt német harci repülőgépek alacsonyan szállva zúgnak, dübörögnek a francia főváros házai fölött.

Letartóztatták Bulgáriában a macedón-szervezet vezetőit

Szófiából jelentik: Petkov Nikola volt képviselőt letartóztatták és internálták. Rajta kívül még több képviselőt is letartóztattak, közöttük Georgieff volt miniszterelnök fivérét, aki egykor a macedón forradalmi szervezet vezetője volt. Ez az államellenes szervezet ismét aktív munkához látott és ezért vált szükségessé a mozgalom vezetőinek ártalmatlanná tétele.

Anglia és Oroszország

1903 júniusában Loubet francia köztársasági elnök londoni látogatása idején, a francia nagykövetség díszbédjén Joe Chamberlain, Balfour konzervatív kormányának minisztere, aki akkor az angol kormányt jelentette, hirtelen odafordult asztal-szomszédjához, Delcassé francia külügyminiszterhez s e szavakat intézte hozzá:

— Remek feladat vár Önre. Szerezze meg nekünk Oroszországot.

A francia külügyminiszternek titkos álma volt az angol-orosz viszony megjavítása s mégis ezt a választ adta:

— Sajnos, nem tehetem. Ha nyomást igyekszik gyakorolni az oroszokra, úgy festene a dolog, hogy eladtam őket. A megegyezőési eszmének tőlük kell kiindulnia.

Súlyos kérdés várt megoldásra. Az angol-orosz viszony két évszázados története titkos és nyílt ellenségeskedések, kölcsönös gyanúsítások láncolata. Csak elvétve akadt olyan időpont, amikor egymással szemben a kétoldalú féltékenykedés rövid hónapokra megszűnt és együttműködésnek adott helyet a két birodalom érdekeit fenyegető harmadik hatalom elleni közös küzdelem talaján.

Anglia elhatározásait a kényszerűség és a gyakorlati szükségparancsai irányították. Ez magyarázza az angol-orosz megállapodások rövid élettartamát. A század elején az angol diplomácia végre figyelmet érdemlő kísérletet tett az Oroszországhoz való közeledésre s hosszadalmas tárgyalások után 1907 augusztus 31-én aláírták a középázsiai surlódások kiküszöbölésére hivatott megegyezőést. Az okmányban mindkét fél lemondott Afganisztánra és Tibetre vonatkozóan különleges jogosultságok követeléséről. Perzsiát illetően pedig megállapították az érdekeltségi zónák határvonalait és kötelezték magukat az ország függetlensége és területi sértetlensége tisztelbentartására.

A megegyezőés középázsiai jellegű volt; messzebbre mutató célja ennek ellenére nem Ázsiában, hanem Európában keresendő. A német hajóhad rohamosan erősödött s a bizonytalan jövőre való féltékenység győzelmes befejezéséhez angol számítás szerint a brit-orosz jóviszony kialakítása legalább is olyan kívánatos volt, mint az angol-francia szövetség. Az 1907. évi megállapodás kétségtelenül sok akadályt hártott el Anglia elől azon az úton, mely 1914-ben Oroszország oldalán történő beavatkozásra vezetett. Az angol közvélemény nem állott volna olyan egyhangulag Oroszország mellé, ha a hét évvel azelőtti egyezmény a két hatalmat egymáshoz közel nem hozza.

Sir Arthur Nicolson pétervári angol nagykövét hasonló nevű fia visszaemlékezéseiben ezt írja atyja erőfeszítéseiről:

— Úgy dolgozott, mint az ügyes fogorvos, akinek egyszerre három érzékeny fogat kell kezelnie. Eszmecsere során foglalkozott egy kicsit Afganisztánnal, nagyon finoman, biztos kézzel. Az orosz fájdalom első jelentkezésére elzárta a fogüregét fertőtlenített vattával, gutta-perchával és a következő alkalommal már Tibetbe nyult hozzá. Okos szelídséggel bizalmat tudott kelteni s így elvégezhette a nehéz hármas — Perzsiát, Afganisztán, Tibet. — sőt négyes feladatot anélkül, hogy túlzhatta volna az érző idegeket.

A megegyezőés új korszakot nyitott meg a két régi és kibékíthetetlennek látszó vetélytárs viszonyában, noha mindkét részen sok rosszalója volt létrejöttének. Az ellenzők egyrésze kiférthatatlan előítéletek elvi alapján állott, a többiek országukra nézve hátrányosnak minősítették az angol-orosz együttműködési politika folytatását. A két főváros irányadó köreiben bőségesen akadtak államférfiak, akik a gyűlölet légkörének megmaradását tartották minden bölcsesség alapkövének, de annyi tény, hogy az ellenzések ellenére a kiegyezés a világháború folyamán bekövetkezett oroszországi forradalomig hiánytalanul megfelelt a szerződő felek hozzáfűzött várakozásainak. Negyedszázaddal

ezelőtt Anglia odáig ment az orosz szövetséges létevételeinek megértésében, hogy a történelem folyamán első ízben maga ajánlotta fel pétervári nagykövete, sir George Buchanan útján Oroszországnak a tengerszorosokat és Konstantinápolyt s 1914 november 18-án mindössze annyit kért cserébe, hogy az orosz kormány ismerje el a már ugyanis angol kézen lévő Egyiptom bekebelezését. Ez a korszak volt Oroszországban a bizánci délibábos álom újjáéledésének ideje, amikor sűrűn szavalták és énekelték Tyucsewnek, a szláv világralmi eszme dalnokának verseit. Az „Orosz földrajz” c. vers rövid foglalata a következő:

— Péter városa, Moszkva és Konstantin városa az orosz birodalom szent fővárosai. Hol vannak az északi, keleti, déli, nyugati határok? A sors majd meg fogja mutatni a jövőben. Két belső tenger, hét nagy folyam gúzszi területet — ez az orosz birodalom s elni fog minden századokon át.

Tyucsew „Apokalipszis”-ének alábbi a tartalma:

— Nemsokára ütni fog az óra s itt lesz az idők teljessége! Az újjászülető Bizáncban az Aja-Szofia ódon holtívei újból Krisztus oltárát rejtik. Orosz államfő, borulj le ez oltár előtt

és kelj fel onnan, mint minden szlávok államfője!

A közelmúlt eseményei sokkal ismertebbek, hogyszem fel kelljen sorolni az angol-orosz viszony újabb fordulatait. Mindössze annyit kívánatos az emlékezetbe idézni, hogy sir Strafford Cripps Moszkvába kinevezett új angol nagykövet, akinek az a feladat jutott, hogy újra betöltse a hosszú hónapok óta betöltetlenül álló moszkvai angol nagyköveti méltóságot, még nem mutatkozhatott be a Kremlben. Kinevezésének híre Athénben érte s megbízó levele Nyugat- és Kelet-Európa mai tökéletes érintkezésihiányában nem juthatott el hozzá. Egyelőre tehát várja a levelet... Nem kevésbé megfontolkozott a Törökországot, a Tengerszorosokat és Konstantinápolyt, a mai Isztanbul birtokosát illetően a tény: bekövetkezett az angol-francia-török szerződés hallgatóságos holttá nyilvánítása s a Törökország most készül a szövettel több mint félszáz évvel felbeszakitott tárgyalásainak újrafelvételére.

Fel kell tételoznünk, hogy az angol-francia-török szerződés már eleve a Tengerszorosokra és Konstantinápolyra való tekintettel készült olyan rugalmasnak, hogy a törököknek megtámadtatás hiányában nem kellett a háborúba beavatkoznok szövetségesei oldalán. Most pedig, hogy a francia szövetséges kidőlt, az inga törvényéhez híven, előkészítik a Moszkvához való közeledést. Különben semmiesetre sem maradhatna meg Törökország a Tengerszorosok örökének.

Igy talán...

Tataru Coriolan királyi helytartó ellenőrző körútja Szamos és Kolozs megye árvíz sújtotta vidékein

Intézkedések az árvíz károsultak felségélyezésére

Kolozsvárról jelentik: A hetek óta tartó áradások nagy károkat okoztak Szamos tartomány egyes vidékein is. Leginkább Szamos megyét sújtották az áradások, ahol az anyagi károk mellett több emberáldozatot is követelt a folyók kiáradása.

Dr. Coriolan Tataru királyi helytartó atyai gondoskodása elsősorban a legszerencsétlenebb megyére terjedt ki. Szentleutja során a királyi helytartó meglátogatta Simisna, Ceaca, Zalhe, Vartejca, Basmas és Valea Lunga községeket. A kiosztott pénzeszközökön kívül Tataru királyi helytartó számos intézkedést fogantatosított, biztosítva a lakosságot, főleg pedig az áradástól sújtottakat, a hatóságok minél szélesebb körű segítségéről. A lakosság számos panaszal fordult a királyi helytartó elé, mely megelégedésének adva kifejezést Szamos tartomány vezetőjének azonnali intézkedéseiről.

Tájékoztató és ellenőrző útja során Tataru királyi helytartó több kolozsmegyei községet látogató meg. Így a keddi nap folyamán a királyi helytartó kiszállott Luna de sus, Vlaha és Sävädüla községekbe. Luna de sus községben a királyi helytartó részletesen tájékozódott a katonai behívottak családjainak felségélyezése felől. Több család elnyújtott beszélgetése után a királyi helytartó elrendelte, hogy a segélyeket ne csak a törvény előírásaihoz ragaszkodva osszák ki, hanem tárgyalagos megállapítások alapján, eleget téve a valóságos szükségleteknek és elkerülve az esetleges elégedetlenséget.

Tataru királyi helytartó ezután a községi utak fölött tartott szemlét és ellenőrizte az úzérkedés elleni törvény alkalmazást. Hasonlóképpen érdeklődött az árvíz károsultak helyzete iránt, amelyek során még a helyszínen több segélyt osztott szét, Vlaha községben a királyi helytartó ugyan csak segélyeket utalt ki az áradásoktól leginkább sújtott lakosoknak, ugyanakkor pedig több, a lakosok részéről elhangzott panaszt vizsgált ki.

Legújabb Szentírás kiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vázonkötés 1080 Lei
Ujsövetség I-II. kötet. Vázonkötés 360,,
„ rövid jegyzetes zsebkötés, 50 „

Innen Sävädüla községbe folytatta útját a királyi helytartó, ahol a lakosság helyzetének megismerése után meglátogatta a TBC szanatóriumot, amely szintén nagy károkat szenvedett az áradások következtében. A királyi helytartó ígéretet tett a szanatórium vezetőségének arra, hogy közben fog járni az egészségügyi minisztériummal egy jelentősebb segély kiutalása ügyében. Hasonlóképpen ígéretet tett arra, hogy intézkedni fog, miszerint a Vlaha községig közlekedő autóbussz egészen Sävädülaig folytassa útját. Ezt ugyanis, nem csak a szanatórium betegek igénylik, hanem a község lakossága is.

Sävädüla községben a királyi helytartó a lakosság több küldöttségét fogadta, majd intézkedéseket fogantatosított a katonai behívottak családjainak, valamint az árvíz károsultak felségélyezésére, ugyancsak az utak és hidak kijavítására.

A kiosztott segélyekben egyaránt részesültek a kisebbségi árvíz károsultak is.

Betűrendes sorrendben július elsején kezdődnek Nagyváradon a beiratkozások a Nemzet Pártjába

Közlemény.
A Nemzet Pártjába Nagyváradon a beiratkozás július 1-én kezdődik és július 31-ig tart. Beiratkozni lehet minden nap, reggel 9-13 és délután 16-19 óra között a párt helyiségében, Bl. Regele Ferdinand 2. (Bazar épület I. emelet). A kérvényeket a következő sorrendben lehet beadni:

Minden hétfőn A, B, C kezdőbetűsök.
Kedden D, E, F, G, H kezdőbetűsök.
Szerdán I, J, K, L kezdőbetűsök.
Csütörtökön M, N, O kezdőbetűsök.
Pénteken P, R, S kezdőbetűsök.
Szombaton T, U, V, Z kezdőbetűsök.

Vasárnap kezdőbetűre való tekintet nélkül benyújthatók a kérvények.

A kérvénymenták kaphatók a párt helyiségében, a városházán és a rendőrségen.

Dr. Petre Popovici, megbízott vezető.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KAROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETESI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyet szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Ujabb magyarzó pénzügyminiszeri rendelet a rendkívüli vállalati nyereségek megadóztatásáról. Aradról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatóság nemrégiben kérdést intézett a pénzügyminiszeriumhoz, hogy milyen eljárást alkalmazzon a rendkívüli nyereségek bejelentése és az ezek után fizetendő nemzetvédelmi adó lerovására vonatkozóan. A törvény tudvaleg úgy intézkedik, hogy ezt a vallomást csakis a 100 ezer leien felüli adóalappal rendelkező cégek kötelesek benyújtani és csupán ezek fizetik a fentemlített adót a nemzetvédelmi alap javára. Tekintettel arra, hogy a részvénytársaságok helyzetével kapcsolatosan bizonyos kétségek merültek fel, a pénzügyigazgatóság tájékoztatásért fordult a miniszteriumhoz, amely 105.900—1940. számú válaszában közölte, hogy a részvénytársaságok kötelesek a rendkívüli nyereségről 5,0 vallomást benyújtani és az ezzel kapcsolatos adót kiegyenlíteni, függetlenül attól, hogy 100.000 leien aluli adóalappal rendelkeznek, vagy sem. A vallomások benyújtása, illetve az említett adó lerovása alól csak azok az egyéni cégek mentesülnek, amelyek a „patenta fixa” IX. osztályán alul adóznak, vagyis évi adóalapjuk a 100.000 leit nem haladja meg. A válaszból tehát kiderül, hogy a kedvezmény csakis az egyéni cégekre vonatkozik, részvénytársaságokra nem.

NEM LEHET BÜNTETLENÜL ELHAGYNI A CSALÁDFŐNEK A FELESGÉGT ÉS GYERMEKEKET. Csikszereida. Saját tud. Laczó Dániel háziorvosi igazgató elölött tíz évvel elhagyta törvényes feleségét és két kiskorú gyermekét. Mivel felesége többszöri felhívására sem tért vissza, törvény elé került az ügy. A törvényszék Laczó Dánielt hűtlen elhagyásért — több enyhítő körülmény figyelembevételével — háromhavi elzárásra és kétezer lei pénzbüntetésre ítélte. Egyben utasította a családot, hogy tartásdíj megállapítása végett forduljon a polgári bírósághoz.

Pert nyert a dévai Iparos Kaszinó az aradi Munkakamarával szemben. Déva. Saját tud. Az 1936. április 20-iki új ipartörvény értelmében az ipartestületek vagyonát annakidején a Munkakamara vették át. Az aradi küldöttség a dévai ipartestület vagyonának átvétele alkalmával a külön jogi személyiséggel bíró dévai Iparos Kaszinó vagyonát átvette, ami ellen dr. Hossu Eugen testületi elnök, aki egyúttal a kaszinónak is elnöke volt, tiltakozott. A tiltakozás azonban nem használt, annyit azonban elértek, hogy a kaszinó vagyonaképpen feltüntetett felszerelést és bútort külön kimutatásba foglalták. A további tárgyalások meghiusultak a visszaadást illetően, ezért is 1937-ben a kaszinó dr. Sulaga Victor ügyvédje útján perrel támadta meg a járásbírósnál az aradi munkakamarát. A tárgyalás huzódott, mivel a munkakamara mellett a miniszterium ugynevezett Fondul Muncit is perbe kellett vonni, mivel minden iparos vagyonnak a kezelése, ennek az alapnak a hatáskörébe ment át. Az aradi járásbírósg a közelmúltban hirdetett ítéletet, amelyben elismerte a kaszinó tulajdonjogát és felhívta a munkakamarát a felszerelés átadására. Amennyiben fellebbezés nem érkezik, az ítélet végrehajthatóvá válik.

H. Marchant:

Előítéletek gátjain keresztül

Egy holland miniszter megtérése a katolikus egyházba. Értékes nyilatkozatok az Egyháztól. Világiak és tépeidő lelkek számára különösen megrázó könyv.

Valóban rendkívüli emberek rendkívüli önállomása

Ára: 113 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Str. Regete Carol 5

Zürichi nyitás. London 16.50, Newyork 443, Miláno 22.50, Berlin 177 fél, Szófia 550, Varso 90, Belgrad 10, Bucuresti 225.

Súlyos büntetést kért az ügyész az Alboteanu-ügy fővádlottaita. Bucurestiből jelentik: A propagandaügyi államtitkárságnál történt vizsgálások ügyében folyó perben Radivici ügyész folytatta vádbeszédét. Ismertette azokat a szabálytalanságokat, amelyeket Alboteanu és Vasilescu az államtitkárság nevében tett megrendeléseknél követtek el. Bár a megrendeléseket a Ramuri kiadóvállalat nevében vették fel, Alboteanu intézkedésére és közbenjárására az Impirimirea nyomdával végeztették túlmagas áron. Beszédé végen az ügyész kérte, hogy a bizonyítékok alapján a törvényszék szabjon ki súlyos büntetést, különösen a két fővádlottira, Victor Alboteanura és C. Vasilescura szélhámos-ság, hamisítás, a közvagyon megvédésére vonatkozó törvény és a számviteli törvény megsértésért. A többi vádlottakat a közvagyon megrószolásáért kell elítélni.

A piros személyazonossági igazolványosok jelentkezése. Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy a rendőrség idegenellenőrző osztályán június 25-től kezdődően 3 napon keresztül jelentkezni tartoznak mindazok, akiknek állampolgárságuk még eddig rendezetlen és piros színű személyazonossági igazolványuk van. A három nap csütörtökön ér véget és péntektől kezdve újabb három napon keresztül jelentkezni tartoznak mindazok a piros személyazonossági igazolvány tulajdonosok, akiknek igazolványán a sorszám 80251—80500-ig szól. Ezeknek a piros színű személyazonossági igazolvány tulajdonosoknak minden nap délután 5 és 8 óra között köteleességük jelentkeznia a rendőrségen, az idegen ellenőrző osztályon.

HADBIRÓSÁG ELÉ KERÜLT VEREKEDŐK. Csikszereida. Saját tud. Ardelean Georghie mádfalvi CFR munkavezető összeszólközött Vulpe Ioan szolgálatban lévő forgalmi tisztviselővel, akit súlyosan elvert. Az ügy a brassói hadbírósg elé került.

Rövidesen kiírják a pályázatot a kolozsvári új városház terveire. Kolozsvár. Saját tud. Az új városház építésével kapcsolatban dr. Bornemisa polgármester utasította a város mérnöki hivatalát, hogy a városház építési tervpályázatát készítse el. Ennek a megbízásnak a mérnöki hivatal eleget tett, a terveket a napokban terjesztette a polgármester elé, aki azt jóváhagyás végett a szamosi királyi helytartóságnak bemutattja s ha a helytartóság helybenhagyja, közhírré is fogják tenni. A mérnöki hivatal által elkészített tervek szerint, a város a beérkezett tervek közül, a bizalmi bizottság döntése alapján a kivételre legalkalmasabb tervet 250.000 leijel, a másikat 150.000 leijel és a harmadikat 100.000 leijel fogja honorálni és ezenkívül 50—50 ezer leijel fog honorálni még három más tervet is. A pályázat határideje október 15-én déli 12 órakor jár le s az ezutáni határidő után beérkező terveket nem veszik figyelembe. A tervpályázaton részt vehet minden román mérnök, aki a mérnöki kamarának is tagja.

A premontrei rend ünnepe: A Szent Norbert ünnepségek sorrendje

Szent Norbert főünnepé július 11-ikén, csütörtökön lesz, mivel július 6-ikán, Szent Norbert halálának emlékünnepén, más ünnepek miatt kellő fényt kifejtteni nem lehet. Az ünnepek a következő sorrendje lesz:

Július 4-ikén, csütörtökön este 11-től 12-ig Szent Óra.

Július 5-ikén a hó első péntekén ünnepélyes szentmise.

Július 7-től (vasárnap) július 11-ig (csütörtök) nyilvános lelki gyakorlat.

Kezdődik július 7-ikén este fél hétkor, litánia után a megnyitó szentbeszéd.

Július 8-ikán, 9-én és 10-ikén, naponként három elmélkedés, vagyis hétfőn, kedden és szerdán.

Az elmélkedések ideje reggel negyed nyolc órakor, délután öt órakor és este nyolc órakor lesz.

Július 11-ikén Szent Norbert ünnepe a vasárnapi istentisztelet rendje szerint, tehát szentmisek lesznek 7, 8, 9 és fél 11 órakor.

Július 11-ikén a 9 órai mise keretében a következők lesznek: ünnepélyes fogadalmötétel, a Szent Norbert harmadik rendje férfi tagjainak fogadalmötétele és az újjak felvétele.

Július 11-ikén este fél hétkor litánia és szentbeszéd.

Július 14-ikén, vasárnap a 9 órai misén a harmadik rend női tagjainak a felvétele.

Július 11-től kezdve július 18-ig a Summa mise után szentségkitétel és áldás.

A lelkigyakorlati beszédeket Szilágyi M. Dózsa kormányzó perjel mondja.

A Földközi-tengerre nem indulnak már hajók Galatiból. Bucurestiből jelentik: Az olasz hadüzenet hatását erősen érzik a feketetengeri és a duna kikötők. Ez annál súlyosabb Románia gazdasági életére, mivel az utóbbi időben a Dunán mind olyan tengeri hajók jöttek fel, amelyek leginkább Olaszország, Franciaország és Spanyolország részére vettek fel árut Galatiban és Brailában. A napokban a biztosító társaságok tudatták a hajótulajdonosokkal és exportőrökkel, hogy nem fogadnak el biztosításra egyetlen olyan hajót sem, amely a Földközi-tenger bármely részébe szállít árut. Az értesítés vétele után a fuxportörök azonnal elrendelték a Galatiban hajókra rakott fűrészáru kirakását és egyelőre a kikötői tárházakban való elhelyezését. A galati kikötő területén egyetlen görög hajó horgonyoz a Duna közepén, a másnál pedig a Román Tengerhajózási Társaság Balic és Cavarna nevű motorshajói.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

NAGYVÁRAD ÉS BIHARMEGYE SÓELLÁTÁSA BIZTOSITVA VAN. A Monopol nagyvárad-i lerakata értesítette a hatóságokat, hogy tudomása szerint a megyében egyes helyeken sóhiány tapasztalható. Amikor ezt az illetékesek tudomására hozták, közölték, hogy a város és a megye sóval való ellátását a Szövetkezetek Nemzeti Intézetének raktárai végzik, amelyek mindig és elegendő mértékben el vannak látva sóval. Ezek a raktárak kérésre szállíthatnak bármilyen mennyiségű sót, függetlenül attól, hogy a vásárló abban a községben lakik, amelyikben a lerakot van, vagy sem. Másrészt az összes kereskedők rendelkezhetnek sót közvetlenül, vagontelepekben és elláthatják magukat a szükséges só-mennyiséggel, különösen olyan helyiségekben, ahol nincsen só-lerakot. Az érdekeltek tudomására hoztuk még, hogy Bihar megyében a következő helyeken van lerakot: Élesd: Cooperativa Crisul, Băród: Cooperativa Banca Primara, Belényes: Cooperativa Beiusana, Bihar: Cooperativa Crisul, Cséke: Federala Bihorul, Margitta: Cooperativa Bistra, Nagyvárad: Federala Bihorul, Szalonta: Cooperativa Crisul, Tenke: Cooperativa Crisul és Telegd: Cooperativa Crisul.

A rossz időjárás miatt gyengének ígérkezik a forgalom a székelyföldi fürdő- és üdülőhelyeken. Csikszereida. Saját tud. A csiki fürdők körül nagy az idegesség. Rendes körülmények között a jó vagy rossz fürdővíz már június közepén megmutatkozott. Ilyenkor már be is fejeződtek az éttermek, kimérisi engedélyek bérbeadása és minden vonalon megindult az élet. Ma pedig már június végét írjuk, semminemű nyoma sincs fürdőéletnek Csikban. Tusnádfürdő bár rendezett utjai, parkjai elfelejtették a múlt őszi hatalmas szélvihart, amikor mintegy négyezer köbméter fát tarolt le a borzalmas vihar, még teljesen kihalt. Sem iparos, sem kereskedő nem érdeklődik valamelyes bérlet után. Igaz, hogy az időjárás olyan hűvös, esős, hogy Csikban szabadban fürdeni még nem lehet. Az elmaradandó idegenforgalom igen érzékenyen érinti a fürdőhelyek, valamint környékének lakosságát, mely a nyári hónapok alatt jelentékeny készpénzhez jutott eladott terményeiért-majorságáért. A Gyilkostónál, amint már jelentettük, ugyancsak megbénított minden életet az a hatalmas árvíz, mely a napokban rongálta meg a Gyilkostó utjait, parkjait és a villák jórészét. A város vezetősége megfeszített munkával igyekszik rendezkedni az üdülőhelyek és már azzal is megelégednek, ha a befektetett munkálatok költségeit visszakapják.

Rövid hírek a Tisza-Izák körből. Máramarossziget. Saját tud. Dr. Marina Mihály megyefőnök rendeletére Máramarosszigeten a zsidó kereskedések kárkatali szombatán és zsidó ünnepeken is nyitva tartandók. — Máramarosszigeten a magánalkalmazottak részére külön légvédelmi tanfolyam kezdődött. — A máramarosszigeti munka kamara vezetősége vizsgára akarja állítani a kontárokot, hogy így a kontár kérdést megoldja. — Dr. Marina Mihály megyefőnök elnökléte alatt közigazgatási értekezlet volt a megyeházán. Az értekezleten folyó ügyeket vitattak meg.

A liturgia után napjainkban sokan érdeklődnek. Ha beható ismereteket óhajt szerezni, okvetlenül szerezze meg a híres liturgikus művet

Romano Guardini:

A liturgia szelleme

c. értékes művet.

Ára: 113 lei és portó.

Megrendelhető kiadóhivatalunk útján.

Hunyady Sándor visszaérkezett Amerikába.

Budapestről jelentik: A „Magyarország” írja: Mint ismeretes, Hunyady Sándor, a neves író, Amerikából hazatérőben csak Bordeauxig jutott el. Az amerikai kormány ugyanis a Washington gőzöst, amelyen Hunyady utazott, hazarendelte. Francia vizum hiányában Hunyady nem szállhatott partra Bordeauxban, tehát kénytelen volt a Washington gőzössel visszatérni Amerikába. Szerdán a „Magyarország” főszerkesztője táviratot kapott Newyorkból, mely így szól: „Hunyady Sándor a newyorki francia kórházban tüdőgyulladásban fekszik. Állapota kielégítő, egyelőre nem térhet haza. Medgyesi főkonzul.”

A csikszeredai katolikus főgimnázium múltévi adatai. Saját tud. Papp János főgimnáziumi igazgató, az intézet záróünnepélye alkalmával ismertette a nagymultú főgimnázium múltévi iskolai adatait. Ezek az adatok biznyságai annak, hogy az intézettel szemben a szülőknek meg van a legteljesebb bizalma a vezetők, tanárok iránt és így érthető a súlyos körülmények között is elért kitűnő eredmény. Beiratkozott a múlt évben 263 tanuló. Kimaradt 8. Elbíráltak 255-öt. Sikeresen vizsgázott 201 növendék, elégtelenül 54. Egy tárgyból bukott 22, kettőből 23. szeptemberben javíthat tehát 45 tanuló. Kilenc ismétlésre utasított. Az ötödik osztályba való felvételre 28 tanuló jelentkezett. Átment 18. szeptemberben vizgára állhat 10 tanuló. Az első osztályba való felvételi vizgára 46-an jelentkeztek, akik közül sikeresen vizsgázott 42, szeptemberben újra vizgára állhat 4. Erettségire 27-en jelentkeztek. 24-en az új és 3 a régi növendékek közül. Sikeresen vizsgázott 16 növendék, még pedig Apor Csaba, Biró Dénes, Buszák Géza, Domokos Gyula, Erőss István, Farkas Ferenc, Fábián Lajos, Gernárd László, Kiss Pál, Koncsag Károly, Márton András, Lakatos László, Lázár Jenő, Lokody Pál, Magyary Jenő és Mánya Kristóf. Ugy a főgimnázium, mint a vele kapcsolatos fiúnevelőintézet igazgatósága a múlt iskolai évben is elismeréseméltó, nemes áldozatkész-ségről tett bizonyosságot. Tan- és iskolai fenntartói díj fejében 227.026 lejt, internatusi díjakban 119.400 lejt engedtek el jóvátehető és előmeneteli szegény diákoknak. Egyesek is jelentős összeget: 10.800 lejt adtak össze jutalmazás céljaira. A Magyar Népközösség helyi tagozata is jelentékeny segélyezésben részesített két szegény székely tanuló. A Pálffy Ferenc tanár mintaszervi vezetése alatt működött iskolai szövetkezet is 1750 lejt osztott ki jutalomképpen. Jövő tanévre beiratkozni augusztus 25-től lehet. Kérés mintát az irodában lehet kapni. Javító vizsgák ideje szeptember 2-5. Az első osztályosok második felvételi vizsgája szeptember 2-án délelőtt 8 órakor kezdődik.

SULYOS SZERENCÉTLENSÉGET OKOZOTT EGY LEZUHANÓ VASGERENDA. Nagyvárad. Saját tud. Sulyos szerencétlenség történt az elmúlt nap délelőttjén a horpataki Petrosani bányában. A munkások a bánya belső kifalazásához szükséges vasgerendák felállításán dolgoztak, miközben az egyik vasgerenda rájuk zuhant. A munkások egy részének sikerült még idejében félreugrani, de a vas Horváth Sándor 38 éves művezetőt és Iancu Ioan munkást maga alá temette. Mindkettőt eszméletlen állapotban szállították a nagybányai kórházba, ahol megállapították, hogy Horváth Sándor a jobb lábán nyílt törést és bordarepedést, míg Iancu Ioan arcán és vállán súlyos sérüléseket szenvedett.

Felesleggel zárult Kolozsvár város költségvetési éve. Kolozsvárról jelentik: A város könyvelési osztálya Farcaș Vasile főszámvevő irányítása mellett most készült el az elmúlt költségvetési év pénzügyi és gazdasági mérlegének összeállításával. A mérleg számadataiból kitűnik, hogy a költségvetési év felesleggel zárult. A mérleg adatai szerint a bevételi előirányzat az 1939-40. költségvetési évben 157.378.997,75 lejt volt. Az előző évi hátralékok beszámításával a kivetés összege 272.854.777,58 lejt tett ki. A kivetési többlet tehát 115.475.779,83 lejt volt. Március 31-éig, a költségvetési év befejezéséig, a városi pénztár összesen 137.365.895,25 lejt vett be. A behajthatlan követelések összege 135.488.882,23 lejt. Ezek szerint tehát a kivetett összeg 82,28 százalékat vételezte be a városi pénztár. A kiadási tételből megtudjuk, hogy a bevételi előirányzathoz 112.745.433 lejt jegyeztek elő kifizetésre, de ebből ténylegesen csak 108.930.709 lejt fizették ki. Ha a bevételi tételt szembeállítjuk a kiadási adatokkal, megállapítjuk, hogy a költségvetési év 24.620.482,25 lejt felesleggel zárult. A könyvelési osztály jelentéséből megtudjuk, hogy az 1938-1940. költségvetési év elején a város vagyona 1.128.622,275 lejt bani volt. Új felértékelés alapján, amelybe az utcaburkolat értékét is beleszámították, a vagyonleltár 1.940.578.223,78 lejt mutatott. A hátralékos követelésekkel együtt a városi javak értéke 2.087.548.404,72 lejt. A teher 39.448.265,01 lejt mutat. A tiszta vagyon tehát 2.048.100.139,71 lejt.

Endrődy László S. J.:

Szeretet-szózat

Ez az első részében egy Szent Szív-apicának életét ismertető mű. a mostani Szent- atya előszavával jelent meg. Ez jellemzi legjobban a tartalom értékességét.

A második rész Jézus szent Szívének magánkönyvtárából tartalmazza. Minden sorából a szeretet ellenállhatatlan, isteni ereje sugárzik.

Ára szép kartonkötésben, sok illusztrációval 113 lejt és portó.

Megrendelhető: a Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Betörték egy máramarosszigeti cukorka üzlet raktárába. Máramarossziget. Saját tud. Edig még ismeretlen tettesek betörték Pollák H. főtérre levő cukorka üzletének raktárába és onnan 15 ezer lejt értékű cukorkát és déligyümölcsöt loptak el. A betörők a fűszekszobát is behatolták a raktárba. A nyomozás folyik.

48 városi tisztviselő közigazgatási pöre Nagyvárad város ellen. Saját tud. A köztisztviselők-ről szóló törvény egyik szakasza előírja, hogy a közigazgatás és más köztisztviselőket öt évenként a következő rangfokozatba, illetve fizetési osztályba kell előléptetni. Ennek az alapján indult meg az a közigazgatási per, amit most tárgyalnak a kolozsvári közigazgatási táblán. A pert közös keresetben 48 városi tisztviselő indította a városi polgármesteri hivatal ellen. A városháza ugyanis 1937 április 24-én, 11523. számú rendeletével, az 1936 március 27-i közigazgatási törvény alkalmazásáról szóló szabályzat és az előléptetési bizottság kedvező véleményezése alapján 58 városi tisztviselőnek emelte egy fokozattal a fizetését. Az illy módon emelt fizetéseket kapták a pontosan egészen 1938 március 31-ig, amikor aztán hirtelen megszüntették ezt az állapotot és attól kezdve csak a régi fizetésüket kapták a tisztviselők. A felemelt fizetések összegét pedig az 1938-39. és 1939-40. pénzügyi évekre már nem is vették fel a költségvetésbe. Így összesen 48 tisztviselőnek szállították le a fizetését, úgy, ahogy az egy évvel azelőtt volt. A köztisztviselők sérelmesnek találták ezt és kérték a várost, hogy állítsa vissza az 1938 április 1. előtti állapotot. A város azonban elutasította a kérelmet. A polgármesteri hivatal a kérelmet a belügyminisztérium rendeletének alapján utasította el, amely kimondja, hogy minden előléptetést, vagy fizetési fokozatok emelését fel kell függeszteni és a tisztviselők csak az addigi rangjuknak megfelelő fizetést kaphatják. Ekkor fordultak a városi tisztviselők a kolozsvári közigazgatási táblához. Keresetükben azt is sérelmezték, hogy noha 5 évenként kellene előlépté- nek, már hosszabb idő óta vannak ugyanabban a hivatali rangban. A 48 városi tisztviselő közül a közigazgatási tábla most 36 keresetének adott helyet. A tábla elrendelte, hogy ezeknek a tisztviselőknek 1938. április 1-től kezdődően az 1937-ben felemelt fizetéseket kell megadni, mert egy új törvény nem semmisít meg régebbi törvény alapján szerzett jogokat. Az elutasított tisztviselők fellebbezést jelentenek be Bucurestibe, a legfelsőbb közigazgatási táblához. A fellebbezés ki- menetelét nagy érdeklődés előzi meg.

Megkerültek a megnyuzott csikók tulajdonosai, a Lili tettes cigány azonban még mindig az erdőben bujkál. Csikszereda. Saját tud. Annak- idején jelentették, hogy a csiktaplocai kavicsbányában Szakács János utépítési vállalkozó, az egyik hajnalban négy megnyuzott csikó tetemé- re bukkant. A csendőrség megállapította, hogy a négy csikót a bánkfalvi legelőről lopták el és Vitos József és Gyórfy Lajos gazdák tulajdonai voltak. Az erélyes nyomozás során kiderült, hogy a lovakat Rostás János és Gránca Péter kőbor- cigányok lopták el, akik tettük következményei elől a havasba menekültek. Kézrekerítésük csak napok kérdése.

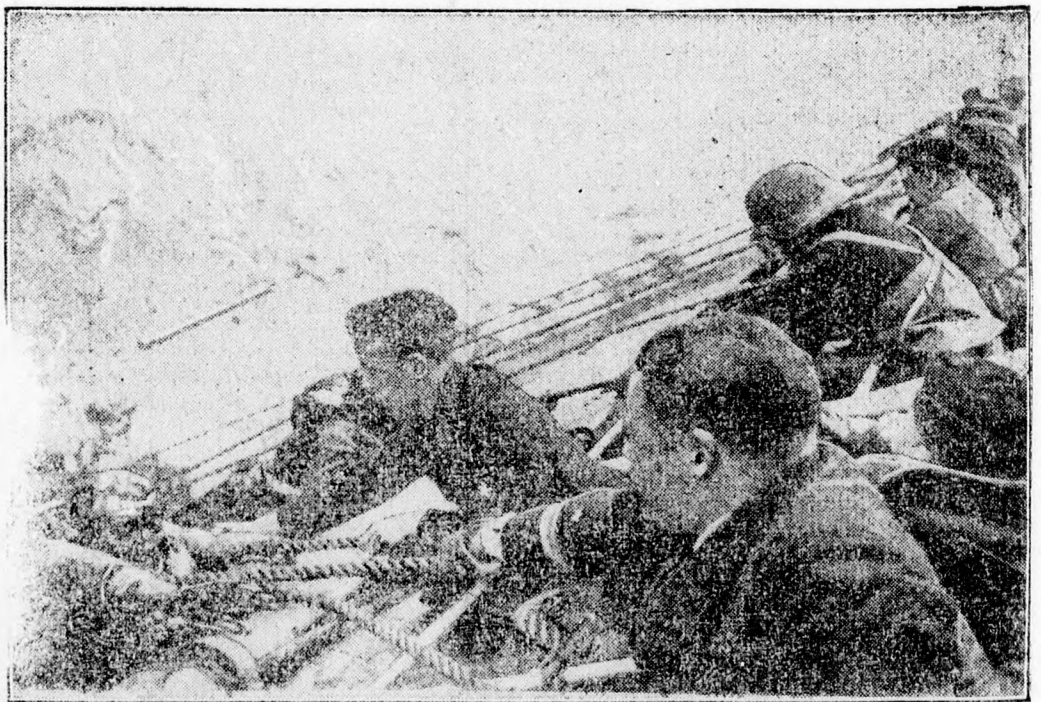
Műkedvelő előadás Petrozsényben. Saját tud. A Romániai Magyar Népközösség petrozsényi szervezete a napokban nagy felkészültséggel hoz- ta színre Csiky Gergely háromfelvonásos szín- játékát: A nagymamát. Szépen szerepeltek Ker- tész Pálné, Muszay Ila, Mike Pípi, Joanovits Lili, Boza Antonia, Fekete Mancsi, Badoci Erzi, Gurka Márta, Ercei Gizi, Krisan Irma, Ercei Irén, Vaum Rózsi, Schwemhammer Oszkár, Szed- lacek Albert, Károlyi Gyula, Balaskó Gyula, Szentpéteri Antal, Kandut Gábor. Az előadás ugy erkölcseileg, mint anyagilag jól sikerült.

Kozma Hugó színtársulata Csikszeredán ját- szik. Saját tud. A Kozma Hugó vezetése alatt működő szatmár-nagyszabasi színtársulat id- érekezett és a Vigadó színházteremben megke- zdette előadásait. Huber Ernő titkár nagyszerű propaganda munkájának és a székely város kul- turaszerető közönségének lehet köszönni, hogy a színházterem minden este megtelik közönség- gel. Előadásra kerülnek a múlt évad legnagyobb sikerű darabjai olyan lelkesedéssel és olyan el- őreszemlélt kiállításban, mely egyszerre meg- fogta a város közönsége szívét és példamutatóan siet a város szó sok nehézséggel küzdő munká- sáinak segítségére.

Kenyeret kér egy népes magyar család

Horvát Ferencné neve gyakran szerepel már lapunk hasábjain; legutóbb akkor, ami- kor kilencedik kisgyermekét — aki most ket- hónapos — a református leány- és fiúszövet- ség pártfőzisével keresztviz alá tartották. Ezt a kilencgyermekes családját nagyon-nagyon meglátogatta a sors. Alig sikerül az egyik szar- encsétlenségéből talpraállnia, már jön a má- sik csapás. Kilenc gyermeke mellett béna fér- jéről és tehetetlen, öreg anyjáról kell gondos- kodnia. Néléz kenyérkereső gondjában az utóbbi időben részt vállalt már legnagyobbik fia is, aki most 16 éves és egy kőművesvállal- kozó mellett dolgozott. Mióta a kilencedik test- vérke megszületett, ő volt az egyedüli kenyér- kereső, mert az anyja a kisgyermek mellől nehezen tudott elszakadni, hogy munkát vállaljon. S most ez a családfelelőtlen 16 éves fiú, nehéz munkája közben kétoldali tudógyul- ladást kapott. Két hete fekszik élet-halál kö- zött, s azóta a népes család betető falathoz sem jut. A szegény anyának meg kell osztania minden idejét és erejét a nagybeteg fiú s a kéthónapos kisgyerek között. Kenyerkereset után nem nézhet. Ehen kell halniok. Könyörög- ve kéri olvasóinkat, akik annyiszor rántották már vissza a kétségbeesés széléről, segítsenek mégegyszer rajta! Ne hagyják, hogy egy népes magyar család éhen pusztuljon!

Természetbeni és pénzügyi adományokat Hor- vát Ferencné részére kiadóhivatalunk készsége- gel továbbít.

Német tengerészek bajbajutott hajókat mentenek ki a tengerből

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénk szél, sok helyen zivataros eső, a hőmérséklet csökken.

Hogyan folyik a közigazgatási leltározásának munkája?

Bucurestiből jelentik: A Romania című lap — a kormány hivatalosa — legutóbbi számában a közigazgatási leltározásának jelentőségét méltatja. Az államnak, — írja a lap, — ennek a rendkívül gazdag jogi személyiségnek, vagyona nem volt eddig leltárba foglalva. Ma azonban az állami vagyon leltározására szervezett minisztérium leltárba foglalja a valóságot, a milliárdokat érő javakat, racionális és modern vagyonekezelés céljából. A Romania szerint hatalmas könyv készül a közigazgatási leltározásáról. A „Közigazgatási könyv” aztán minden ingó és ingatlan vagyont feltüntető, mely az állam, tartomány, megye, város, község, stb. tulajdonában található. Az épületek ezrei, sokszáz ezer hektár terület, erdő, mocsár, út, vaspálya, víz, folyó, stb. összeírása rendkívül nagy és körültekintő munkát igényel, mert a kérdéses vagyonelemek feltüntetésével a tulajdonra vonatkozó iratokra és az állam, muzeumok, könyvtárak, stb. adataira is hivatkoznak.

Az összeírás és leltározás közigazgatási szakában igazoló bizottságokat szerveztek, melyek helyszíni szemle útján irták össze az állami, tartományi, községi javakat. Az erre irányuló munkálatok ellenőrzése után a leltározási minisztérium bármely percben felvilágosítást adhat a közigazgatási egyes részeknek kiterjedéséről, értékéről és gazdasági jelentőségéről, amennyiben erre szükség van.

Az összeírás technikai szakában a közigazgatáshoz tartozó összes ingatlanok területi adatait megvizsgálják.

Végül az összeírás jogi szakában megállapítják: — mely ingatlanok tulajdonjoga nincs tisztázva. A Romania szerint ezer és ezer olyan ingatlan található, melyek birói határozat nélkül vannak az állam, tartomány, megye, város község tulajdonában. Ilyen esetben most birói határozatot hoznak a hiány pótlására.

A leltárba felvett vagyonelemek becsértékét is feltüntetik, hogy ellenőrizhető legyen a közigazgatási aránylagos hozadéka.

A rendkívül nehéz és sokoldalú munkát Traian Pop leltározási miniszter vezeti és irányítja.

Apróhirdetések

Adás-vétel

Eladó

egy egész és egy féles női bicikli, Oradea-Nagyvárad, Calea Ruinelor 9. Petőfi-utca folytatása.

Lakás

Modern

2 szobás, fürdőszobás komfortos új lakás és üzlethelyiség azonnalra kiadó Alexandri-utcán. — Érdeklődni Oradea-Nagyvárad, — Str. Regele Carol No. 14-a. 12—2 óra közt.

Üres szoba

azonnal kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Andrei Muresan 9. sz.

Egészszobás ház,

3 szobával, konyhával mellékhelyiségekkel, kerttel és udvarral és 2 szobából álló üzlethelyiséggel kiadó. Össze-telep 32-es utca 16. szám.

Kiadó

azonnal butorozott szoba fürdőszobával. — Oradea-Nagyvárad, Str. Averescu 37. szám.

Állást nyee

LAP KIHORDÁSA
férfi, ki Katonaváros és Szőlős területén ismerős, azonnal felvesz a lap kiadóhivatala.

Tisztességes

mindenest 1-re felvesszék. Tolvaj, Oradea-Nagyvárad, Ciorogariu-utca 49-a.

Állást keres

Fiatal könyvelő,

perfekt mérlegképes, román származású, Kereskedelmi Akadémiaval, hosszú gyakorlatl, — katonai összpontosításra nem hívják be, komoly vállalatnál állást keres. Szükség esetén anyagi garanciát is letétbe helyez. Címet a kiadóba ker.

Akit elbűvölt a celluloid-szalag...

Csipkerózsza meséjéből rajz-filmet készített Alföldy János egy fiatal nagyváradi festő

Kicsi műtermében acéál álmodozik, hogy „Csongor és Tünde” lesz legszebb alkotása

Nagyvárad. Saját tud. Alföldy... Alföldy János festőművész...? Amikor a nevet meghallottam, olyan ismerősnek tűnt föl. Vajon hol is találkoztam ezzel a névvel?... Nem sokáig kellett gondolkodnom. Megvan!... Hiszen az Apolló mozi bejárata fölött emelkedő hatalmas filmreklámok, reklámalakok alatt láttam nap, mint nap, ezt a névjelzést...

— Igen, én vagyok az az Alföldy — mondja mosolyogva — a szerény megjelenésű, komoly és határozott arcvonású fiatalember, mikor beköpögtünk Hárnas-utcai lakásába. — Bizony — teszi hozzá — a művészetből csak akkor lehet kenyeret teremteni, ha az ilyen „favágást”, reklámkészítést is vállalja az ember.

Műterem helyett — filmstúdió

Széttekintünk a kis műteremben, ahol azonban festőállványok és ecsetek helyett egész különös berendezéseket látunk. Középen hatalmas filmfelvevőgép, szemben vele magas állványon vetítógép s a terem többi részét is mind különleges filmkészítőgépek foglalják el.

Filmkészítő felszerelés egy festő műtermében? Egy kicsit különösen hangzik... Dehát éppen azért jöttünk.

Megtudtuk, hogy Alföldy János a huszéves nagyváradi festőművész rajzfilmkészítéssel foglalkozik. S amikor műtermében széttekintettünk

Kétszáz méter film — nyolcezer darab rajz

Alföldy, a fiatal festőművész szakavatott kézzel babrál a másológép kapcsolói, csavarjai körül s már mutatja is, hogyan kerülnek a keskeny filmszalagra a film egyes jeleneteinek rajzai. A legnagyobb munka maga a rajzolás, hiszen a tehetség mellett bírasi kitartásra és türelemre van szükség, mert, mint ismeretes, a rajzfilmeknek minden egyes mozdulatról külön rajzot kell készíteni. Így például ahhoz, amíg Csipkerózsza kecsesen lép vagy kettőt-harmat a komor vár lépcsőjén — tehát ahhoz, hogy lepergjen egy méter film — a rajzolónak nem kevesebb, mint negyven részletrajzot kell elkészítenie. Pedig a legrövidebb rajzfilm is legalább kétszáz méter hosszú. Negyvenszer kétszáz pedig nem kevesebb, mint nyolcezer... Nyolcezer darab rajz! Ez a munka még az amerikai filmgyárakban is problémát jelent, ahol pedig több tucat rajzoló készíti lázasan a részletrajzokat... S Alföldy János, a huszéves váradi festőművész nemcsak hogy maga készíti el filmjének rajzait, de fényképezi és föl is veszi a jeleneteket a filmszalagra...

Művésznünk közben elsötétíti a műtermet, a vetítógép berregése hallatszik s pár pillanat múlva rövid kis jelenetet látunk a befejezés előtt álló filmből... A képek elkészülése után ráfényképezik majd a film szélére a kísérőzenét is...

Olyan érthetetlennek tűnik az egész s a sötétségben valami világvárosi filmgyár bemutatóelőadásán képzeljük magunkat... Majd lekerül a függöny az ablakról s a szerény, de öntudatos fiatal festőt látjuk magunk előtt.

Magáról nem akar beszélni s arra kér bennünket, ne írjuk meg, hogy csak két gimnáziumot végzett... Megnyugtatójuk, hogy minden diplománál többet ér a tehetség és dolgozniakarás... Hiába; nem volt szüleinek pénze a taníttatásra. Édesapja lakatosmester, de a nehéz viszonyok között keveset keres. A fiúnak családjaért is dolgoznia kell, pedig édesanyja is varrogat... Sokat olvas. Tanul. Közve a rajzolásból, a festésből hiszen a film műszaki előállításáig mindent magánaton és gyakorlati alapon tanult meg. Rövid ideig volt a bucuresti képzőművészeti főiskola rendkívüli növendéke is, de az ott eladottak nem elégtették ki. Többet akart. Állandóan rajzolt, festett. Karikatúrái, akvarelljei, arcké-

s eddigi munkáit bemutatta, meggyőződünk róla, hogy nem mükedvelőről vagy különcről van szó; hanem igazi komoly és sokatigéző munkásról... De ne vágjunk a dolgok elébe...

— Honnan ez az ötlet — kérdezzük — s hogyan határozta el magát erre a munkára, amikor az amerikai és a német rajzfilmek már oly tökéletesek, hogy vlek nagyon nehéz, vagy talán lehetetlen is fölvenni a versenyt?

Csipkerózsza meséje — filmen

— Ami az ötletet illeti — feleli Alföldy — már kisgyerek korom óta gondolkodom rajta s hogy Walt Disney megelőzőtt, arról nem tehetek. Azonban, mint a mozi „házi reklámkészítője” nagyon sokat figyeltem a filmeket s nagyon sokat tanultam belőlük. Mint festőt, a rajzfilmek érdekelték legjobban s elhatároztam, hogy magam is készítek egy rajzfilmet. Még pedig itthon, a magam erejéből.

Kérésünkre megmutatja befejezés előtt álló rajzfilmjének képeit. A film címe: „Csipkerózsza”. Komol várkastély sötétlik az egyik képen, a másikról az elvarázsolt királykisasszony bájos arca mosolyog reánk, itt a vén boszorkány, a jóindulatu kis törpe s a varázslathól megváltó, csókot hozó mesebeli királyfi... Óriásdiónyi két szemével hámul az egyik celofánképről a bóbítás, potrohos, mesebeli szakács... a meséskönyvek világának jólismert alakjai...

pei révén s alkalmi rajzolásokból, festésekből kerül a mindennapira valót s filmkészítéshez szükséges összeget verejtékesen összeszednie. S akadt támogatója is, aki talán meglátta benne a tehetséget. Egy váradi fényképész is segítette egy ideig, de legtöbbször Széles Gyulának, a budapesti pedagógiai filmgyár egykori segédoperatőrijének segítségével jelentett. Ö bocsátotta rendelkezésére a szükséges műszaki felszerelés nagyrészét, s ami még hiányzott, azt szakkönyvek utmutatásai alapján édesapja — az egyszerű lakatosmester készítette el...

„Azután... dolgozom tovább

Alföldy Jánost a nehézségek a legkevésbé sem keserítik el...

— Mik a terve a jövőre? — kérdezzük. — A terveim...? — szemé reményteljesen talvolbanözön csillog, — de mégis egyszerűen, határozottan felel:

— Nincsenek terveim. Egyelőre szeretném minél hamarabb befejezni a Csipkerózsza-t. Nem sok hiba van, s talán egy hét múlva már meghívott közönség előtt be is mutathatom. S azután... dolgozom tovább. Szeretném földolgozni Csongor és Tündét...

Tekintetünkkel megegyezér végigsimogatjuk az ismerős váradi arck karikatúráit, a körösparti akvarelleket, arcképeket, végigsimogatjuk a komor fekete gépeket s kilépünk a szőlőlugasos kis udvarra. És azzal a meggyőződéssel szorítjuk meg ennek a huszéves magyar fiúnak a kezét, hogy neve rövidesen nemcsak a filmreklámok aljában fog meghuzódni, hanem a reklám fölötti neonégök fényébe kerül.

Mariálaky Tibor.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszédei I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó. Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

LEGUJABB

Pokolgépes merényletet készítettek elő az amerikai köztársasági párt kongresszusa ellen

A merénylettertvet még idejében leleplezték. — A köztársasági párt philadelphiai gyűlése súlyosan elítélő határozatot hozott Roosevelttel kormánya ellen

Newyorkból jelentik: A *Newyork Daily News* értesülése szerint Philadelphiában a rendőrség összeesküvést fedezett fel, melynek az volt a célja, hogy a Philadelphiában most ülésező köztársasági párt vezetőit elpusztítsák. A lap azt írja, hogy abban a helyiségben, amelyben a párt ülésezik, nyolc bombát helyeztek el. A készülő merényletet azonban szerencsére még idejében felfedezték. Ez annak köszönhető, hogy az egyik rendőrtisztviselőnek sikerült az összeesküvők közé befurakodnia. 12 személyt letartóztattak. A megállapítás szerint ezek szoros összeköttetésben állnak egy kommunista irányú szervezettel.

Egyébként a köztársasági párt tíz jelöltet ajánlott az elnökválasztásra. Első helyen Dewey, newyorki államügyész áll.

Határozott állásfoglalás Amerikának a háboruba való beavatkozás ellen.

Philadelphiből jelentik: A köztársasági párt esztőtörtökön közzétette választási programját, melyet a philadelphiai párttervezlet három napi tanácskozás után szövegezett meg. A program élesen bírálja Roosevelttel és szigorúan elítéli az elnök politikáját. A párt azzal vádolja Roosevelttel, hogy a válságos helyzet ellenére fel akarja oszlatni a kongresszust, hogy a képviselők távollétét beavatkozásszerű, háborus intézkedésre használja fel. Megállapítja a program, hogy az Egyesült Államok kormánya az amerikai hadsereg és hajóhad vezetőinek tiltakozása ellenére katonai tiltakokat árult el idegen hatalomnak. Jelenleg az a legfontosabb, hogy annyira megerősítsék az amerikai nemzetvédelmet, hogy egyetlen hatalom se léphessen soha Amerika földjére.

A program ezután állásfoglal az Egyesült Államoknak idegen háboruba való beavatkozása ellen, már csak azért is, mert Amerika ma még a világháború kedvezőtlen utóhatásait éri. A nagy embervesztésén kívül a világháború Amerikának 25 millió dollár államadósságba, sokmilliárd külföldi adósságba és az amerikai gazdasági rendszer teljes meg-

Törökország a semlegesség fenntartása mellett döntött

Saidam török miniszterelnök a parlamentben is bejelentette az elhatározást.

Istanbulból jelentik: Saidam török miniszterelnök a parlamentben a következő külpolitikai kormánynyilatkozatot olvasta fel:

— A török kormány megvizsgálta az Olaszország háboruba való belépése folytán előállt új helyzetet és elhatározta, hogy magatartását az ankarai szerződés második jegyzőkönyvére alapítja. Erről — a szerződés értelmében — értesítette is Angliát és Franciaországot. Törökország továbbra is nem hadviselő állam marad. Az ország biztonsága és védelme érdekében eddig foganatosított rendszabályok csak a rend fenntartására szolgálnak.

Istanbulból jelentik: Tájékozott török körökben cáfolják az „Exchange Telegraph” ama jelentését, mely szerint Törökország Szíriával megállapodott abban, hogy nem ismerik el a jelenlegi helyzet bomlyan megváltoztatását a Földközi tenger keleti részén.

rázkódtatásába került. A jelenlegi kormány már 54 millió dollárt költött fegyverkezésre és mégis el kell ismernie, hogy Amerika felfegy-

Lloyd George vezetésével béke-kormány alakul Angliában?

Veszélyben van Churchill parlamenti többsége. — Megerősödött az ugynevezett „békepárt”. — Chamberlain személye ismét előtérben

Bucurestiből jelentik: A Rádió: Az *Associated Press* amerikai hírgyűjteménye londoni értesülés alapján közli, hogy tekintettel azokra az értesülésekre, amelyek az Egyesült Államok közvetlen megerősítése tekintetében csökkentik Anglia háborus esélyeit, mindinkább megerősödik Angliában az ugynevezett békepárt, amelyhez Chamberlain volt miniszterelnök is tartozik.

Belpolitikailag jelenleg az a helyzet Angliában, hogy a Churchill kormány csak úgy nyeri el parlamenti többségét, ha a konzervatív párt is mellé áll. A Chamberlain vezetés alatt álló konzervatív párt ugynevezett békecsoportha nincs

megelégedve Churchill irányelveivel s a jelenlegi angol miniszterelnök így ki van téve annak, hogy elveszti parlamenti többségét és le kell mondania.

Amennyiben az egész konzervatív párt Chamberlain oldalára állna úgy az ő vezetésével új kormány alakulhatna Angliában, mely azonnal kész a békekötésre.

Legvalószínűbb azonban az a föltevés, hogy Churchill lemondása után Lloyd George venné át a kormány vezetését s megalakított kormányának első tevékenysége a tengelyhatalmakkal való tárgyalás felvétele volna.

A Földközi-tengerre és a gyarmatokra terjed tovább a háború

Egyiptomban kétszáz ezer főnyi angol hadsereget vontak össze. — Indiában a kötelező katonai szolgálat bevezetésével kísérleteznek

Rómából jelentik: Virginio Gayda a földközi tengeri helyzettel kapcsolatban megállapítja, hogy Olaszország célja Gibraltár és Szuez szigorú felügyelet alá helyezése. valamint az, hogy a földközi-tengeri flotta- és légitámaszpontokat Anglia számára használhatatlanná tegye. Anglia Egyiptomban 200 ezer főnyi csapatot vont össze és Eritrea határán délafrikai csapatokat tart készenlétben. Az olasz haderő valamennyi fronton lassu, de összemorzsoló

offenzívát kezdett és ez meg is hozza az eredményt.

Londonból jelentik: Amery, indiai államtitkár az alsóházban kijelentette, hogy rövidesen rendeletet adnak ki, mely lehetővé teszi Indiában a kötelező katonai szolgálat bevezetését. Másik törvényjavaslatot is nyújtott be, mely India fő kormányzójára ruházza át a hatalmat, hogy India ügyeiben intézkedjék, arra az esetre, ha Anglia és India között az összeköttetés megszakadna.

Az afrikai francia haderő követi a Petain-kormány parancsait

Weygand tábornok felhívást intézett az afrikai hadsereg tisztjeihez

Bordeauxból jelentik: Weygand tábornok Nogue tábornokhoz, az afrikai francia haderő főnökéhez táviratot intézett és ebben valamennyi tisztet fegyelemre, engedelmesre és bizalomra hívta fel Petain tábornagy, miniszterelnök iránt.

— Franciaország — szól a távirat — fölényes ellenféllel harcolt és le kellett tennie a fegyvert. A fegyverszünet feltételei kemények, de senki sem tudja elképzelni Franciaország helyzetét, aki nem vett részt a csatában.

Nogue tábornok, az afrikai haderő főparancsnoka a táviratot elküldte a marokkói, algéri és

tunisi csapatok főparancsnokaihoz és felszólította francia Észak-Afrika hatóságait, hogy tegyenek eleget a kormány parancsának.

Francois tábornok, a marokkói francia csapatok főparancsnoka a rádióban felolvasta a táviratot és engedelmesre, valamint a rend fenntartására hívta fel a lakosságot.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

CENZURAT